

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Állam- és Jogtudományi Szekció

Budapest, 2025. március 24–26.

Rendező intézmény:

Károli Gáspár Református Egyetem

Állam- és Jogtudományi Kar

Állam- és Jog-
tudományi Szekció

**Tiltott teljesítményfokozó szerekkel
való visszaélések büntetőjogi
szankcionálása és a doppingminta
vizsgálati folyamatai**

Kézirat lezárásának dátuma:

2024.05.21.

Nyilatkozat

Kijelentem, hogy a Tiltott teljesítményfokozó szerekkel való visszaélések büntetőjogi szankcionálása és a doppingminta vizsgálati folyamatai feladat kidolgozása a saját munkám, abban csak a megjelölt forrásokat, és a megjelölt mértékben használtam fel, az idézés szabályainak megfelelően, a hivatkozások pontos megjelölésével. A dolgozat elkészítéséhez mesterséges intelligencia használatát nem vettem igénybe.

Mottó:

„Dopping elleni harcot nem lehet megnyerni, de ugyanakkor feladni sem.”

- Ismeretlen szerző

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. Sportjog	6
2.1. Sport kialakulása, története.....	6
2.2. A sport jogi szabályozásának kezdete	7
2.2.1. Ókor.....	7
2.2.2. Középkor	9
2.2.3. Kora újkor	10
2.3. Sportjog szabályozása napjainkban	11
3. Dopping története, kapcsolata a sportjoggal	13
3.1. Doppingszerek és doppingszereknek minősülő módszerek	15
3.2. Doppingvétségek előfordulása	17
4. Doppingminta vizsgálatának folyamata	21
4.1. Mintavétel.....	21
4.2. Elemzés.....	21
4.3. Eredmények	22
4.3.1. Meghallgatási eljárás	25
5. Doppingellenes küzdelem szabályozása, felügyelete	27
5.1. Nemzetközi szintű szabályozások	27
5.2.1. Szankciórendszer.....	28
5.1. Hazai jogszabályok, szankciók	31
5.1.1. A doppingolás büntetőjogi vetülete	33
6. Precedensként szolgáló esetek	35
6.1. Benedek Tibor-ügy.....	35
6.2. Horváth Bence és Szomolányi Máté ügye	36
6.2.1. Vizsgálatok eredménye	37
6.2.2. Az ügy utóélete.....	39
6.3. Kenderesi Tamás-ügy	39
6.4. Simona Halep-ügy	40
7. Összegzés	42
Irodalomjegyzék	44
Mellékletek	46

1. Bevezetés

Napjainkban a technológia térhódításának, valamint a digitalizáció elterjedésének következtében egyre inkább háttérbe szorul a mozgás. A különféle sportok nagy szerepet játszanak az egészséges életmód megőrzésében és számos jótékony hatást gyakorolnak az emberi szervezetre. Maga a sport többféleképpen csoportosítható területekre, alegységekre. A szabadidősport segít megelőzni a betegségeket és hozzájárul az aktív időtöltéshez. A sportolók között is létezik azonban egy szűk réteg, akiket élsportolóknak nevezünk. Ők versenyszerűen űzik a sportágukat, amit tulajdonképpen a foglalkozásuk is, hiszen a versenyeken nyújtott teljesítményük alapján kapják a jövedelmüket.

Ahhoz hogy valaki élsportoló lehessen, sok áldozatot kell hoznia. A rengeteg edzés, egy-egy versenyre való felkészülés során óriási megterhelésnek vannak kitéve mind fizikailag, mind szellemileg. A sportteljesítményt sok minden befolyásolja, ideértve a sportoló pszichológiai, szociális és gazdasági háttérét. Dobecz József írta, *„A sportteljesítmény egy sportterületen egyéni, illetve csapatszinten összegződő, valamilyen állandó viszonyítási alapon értékelhető személyiség megnyilvánulás, cselekvésben vagy tevékenységben létrejött mérhető minőséget mutató megjelenése”*.¹ Ennek kiaknázáshoz nélkülözhetetlen az edzők, dietetikusok, gyógytornászok, sportpszichológusok és sportorvosok munkája.

Minden sportolónak rendelkeznie kell versenyengedéllyel, amelynek megszerzéséhez rendszeres orvosi vizsgálatokon kell átesni. Egy ilyen vizsgálat során a vérnyomásmérés, látásvizsgálat mellett nagy hangsúlyt fektetnek a doppingvizsgálatokra is. Ezutóbbi természetesen nem csak az orvosi vizsgálatkor fordul elő, hanem nagyon gyakori a versenyeken a szűrőpróba szerű ellenőrzés. Ez annak köszönhető, hogy a folytonos eredmény hajszolás miatt sokan olyan szerekhez folyamodnak a felkészülés során, amelyekkel jobb teljesítményt tudnak elérni. Sok teljesítményfokozószernek a használatát azonban nemzetközi szintű szabályozás tiltja. A rengeteg prevenciós program és szabályozás ellenére, sokan ezt figyelmen kívül hagyva kockáztatják egészségüket és nem utolsósorban a sportolói pályafutásukat, eredményeiket.

A következő évben kerül megrendezésre a XXXIII. nyári olimpiai játékok Párizsban, amelynek köszönhetően ismét nagy figyelem irányul a sportolókra. Szinte kivétel nélkül minden évben lehet hallani olyan sportolóról, akinél dopping gyanúja merült fel, ilyenkor azonban a megnövekedett ellenőrzések hatására még több ilyen esettől hangos a sajtó. A

---

¹ Dobecz József. Általános edzéselmélet és módszertan. Budapest: Rectus Kft. 2009.

kimenetétől függően minden egyes dopping ügy negatív színben tünteti fel a sportolót, a sportszövetséget és a sportágot is. Minden esetben van azonban több oldala, hiszen nem kizárólag a sportoló dönthet úgy, hogy tiltott teljesítményfokozó szerhez vagy módszerhez folyamodik, sokszor szerepet játszhat ebben az edzője vagy stábtagja. Előfordulnak azonban olyan esetek is, amikor akár a dietetikus vagy orvos hibázik: ez bekövetkezhet akár nem megfelelő tájékoztatás, dokumentációvezetés esetén, vagy ha olyan gyógyszert, étrend-kiegészítőt javasolnak, aminek hatóanyaga megtalálható a tiltott szerek listáján.

Vizsgálatom céljával a teljesítményfokozó szerekkel való visszaélésekkel kapcsolatos mintavételi és vizsgálati folyamatok, valamint a doppingszerekkel kapcsolatos szankciók bemutatását tűztem ki. Ahhoz, hogy megőrizhessük a tisztességes küzdelem, másnéven a „fairplay” elvét, valamint az emberi egészséget veszélyeztető tevékenységek ellen is fellépjünk elengedhetetlen a sport e körben történő szabályozása. Mindemellett különböző eseteken keresztül kívánom szemléltetni, egy-egy dopping ügy kiindulási pontját és azok végeredményeit, valamint azon kivételes helyzeteket, amikor a végső döntés meghozatala nem olyan egyértelmű, mint ahogy azt az eredmények alapján gondolnánk.

2. Sportjog

2.1. Sport kialakulása, története

A leginkább elfogadott megfogalmazás alapján a sport *„a fizikai aktivitás minden formája, amely alkalmi vagy rendszeres gyakorlás által a fizikai állóképesség és mentális jóllét kifejezését vagy fejlesztését, szociális kapcsolatok létrehozását vagy versenyeredmények elérését célozza minden szinten.”*²

Egyes feltevések szerint a sport egyidős az emberiséggel, de persze akkoriban még nem beszélhetünk a mai ismert formájáról. Barlangrajzok már megjelenítik az ősembert újjal, illetve úszás közben, ám ezeket még főként a táplálékszerzés célját szolgálták. Később kialakultak a különböző harcművészetek, a birkózás és az ökölvívás. Az első olimpiát Kr.e. 776-ban tartották az ókori Görögországban, ahol kezdetben csak stadionfutás szerepelt versenyszámként. A XIX. századra számos sportág kialakult, illetve megjelent a versenyszerű sportolás is, amelyek hatására egyre több ember lett kíváncsi a különböző sporteseményekre. Az oktatásban is kezdték felismerni, hogy a testmozgásnak egyre fontosabb szerep jut. Pierre de Coubertin, francia pedagógus ebben az időszakban kutatta a porosz-francia háborúban elszenvedett vereségük okait. Azt a következtetést vonta le, hogy a francia katonák erőnlétét javítani kell és közelebb kell hozni a nemzeteket háborúzás helyett. Rájött, hogy ez elérhető azzal, ha az ókori olimpiát újra szervezi. Ezen gondolatmeneten elindulva 1894. június 23-án megszervezett kongresszuson, 13 nemzet részvételével megalapították a Nemzetközi Olimpiai Bizottságot. Két évvel később Athénban megrendezték az első olimpiát, ahol a Bizottság alapításában résztvevő 13 ország, 295 versenyzőt indíthatott 9 versenyszámban.³

1914-ben azonban kitört az I. világháború, ami jelentős mértékben meghatározta a sportélet további alakulását. Ez idő alatt az olimpiák megrendezésére sem volt lehetőség a háború kiszámíthatatlansága miatt. 1920-ban Magyarország rendelkezett az olimpia rendezési jogával, ám ettől és az indulási jogától is elesett, mivel a vesztes oldalon szereplő nemzeteket nem hívták meg a végül Antwerpenben tartott ötkarikás játékokra. A háború befejeztével nagyobb hangsúlyt fektettek az iskolai testnevelés órákra, amelynek az alapját több olyan mozgás alkotta, amit a katonai kiképzésekben is alkalmaztak. Ezek megfelelő kezdőpontként szolgáltak ahhoz, hogy a gyermekek, később sportolók, fegyelmet tanuljanak, ami pedig elengedhetetlen eleme a versenysportnak.

---

² Európai Bizottság: Fehér könyv a sportról. Luxemburg. Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala 2007. 2. oldal

³ <http://olimpia.hu/150-eve-szuletett-pierre-de-coubertin-a-modern-olimpiak-atyja> (letöltés: 2023.09.12.)

Napjainkra a sportoknak már egy sokkal inkább szabályozott, szervezettebb formáját ismerjük. A modern technológiák fejlettségének köszönhetően rengeteg sporteseményt közvetítenek, ezzel is közelebb hozva és népszerűsítve ezt az emberek számára. A hagyományos sportágak, mint például a labdarúgás, kézilabda mellett egyre nagyobb teret hódítanak maguknak az extrém sportok. Ezek jelentős eltérést mutatnak más sportágaktól, hiszen sokszor veszélyesek, ezáltal pedig speciális felszerelések, vagy éppen helyszín szükséges ezek végzésére.

2.2. A sport jogi szabályozásának kezdete

Habár a sport története hosszú időkre nyúlik vissza, a sportjogról ez nem mondható el. Egy meglehetősen új, de komplex területről van szó, amely arra hivatott, hogy a sport területén felmerülő jogi kérdéseket, konfliktusokat rendezze. A sportjog, mint fogalom kettős értelemmel rendelkezik: egyrészt ide tartoznak az állami jogszabályok, másrészt pedig a sportszervezetek által megfogalmazott sportszabályzatok. A szabályozás fontos eleme a versenyeknek, mivel ezek segítségével lehet keretet szabni a kialakuló nézeteltéréseknek és elkerülhetők a viták.

2.2.1. Ókor⁴

Az első olümpiák esetében is alkottak már szabályokat, bár azok első sorban különböző biztonsági rendszabályok voltak, mintsem versenyszabályok. Ebben az időszakban a küzdősportoknak nem voltak kiforrott szabályai, többek között nem voltak súlycsoportok meghatározva, időhöz kötve és az sem volt ritka hogy valaki életét veszített egy ilyen küzdelem során. Ezek miatt olyan szabályzatgyűjteményt alkottak, amely arra fókuszált, hogy az ellenfelek minél enyhébb sérülésekkel és élve hagyják el a küzdőteret. Később kineveztek hellénbírákat akiket az olümpiák szervezésével bíztak meg. Az ő feladatuk lett különböző szempontok alapján megvizsgálni, hogy ki vehet részt a versenyen. A résztvevők csak valamely város szabad, görög polgárai lehettek, így nők és rabszolgák nem indulhattak. Mindemelllett az is fontos szempont volt, hogy a résztvevő büntetlen legyen és erkölcsös életet éljen. Aki ezeknek megfelelt, azok edzőtáborokban vettek részt, ahol szigorú napirend mellett készültek. Ha az itt tapasztaltak alapján valakinek nem lett volna esélye erősebb ellenfelekkel szemben, akkor visszaléphetett az olümpián való részvételtől. Szintén a bírák feladatai közé tartozott a korcsoportok megalkotása és ők felügyelték a játékszabályok betartását. A kisebb

---

⁴ Dr. Szabó Béla: Sportjogtörténet. Campus Kiadó. Debrecen. 2015. 31-81. oldal

szabálysértéseket bot- és korbácsütésekkel, míg a súlyosabbakat kizárással, pénzbüntetéssel szankcionálták.

Az ilyen játékok megrendezése jelentős összegekbe került az rendezők számára. Bizonyos mértékben az állam is hozzájárult a versenyzők költségeihez, amelyből fedezhették akár az edzési vagy az utazási költségeket. Ezek jórészt a szegényebb rétegek tehetségeinek nyújtott segítséget. A versenyek díjazásához hozzátartoztak a különböző összegű pénzjutalmak, amelyeket a szervezők térítettek meg akár a saját vagyonukból, akár az eseményen szedett belépőkből. A kialakult gyakorlat azonban sokszor aránytalan volt és nagyon megterhelő az egyes városok számára, így az uralkodók váltak jogosulttá a jutalmazás kérdések meghozatalára.

Később a hellén minta alapján a Római Birodalom egyes részein is elterjedté váltak a különböző sportrendezvények. A görög kultúrával ellentétben, a római korban a sportszabályok jelentős részét az állam által létrehozott jogszabályok alkották, amelyeknek elsődleges célja az esetleges viták elsimítása volt. Ezeket a szabályokat a gyakorlat alapján hozták, figyelembe véve a mindennapi szokásokat és a sport akkori formáját. Az államkincstár fedezte a megrendezett játékok költségeinek egy bizonyos részét, ezt az összeget azonban a senatusnak jóvá kellett hagynia. Emellett pedig elszámolási kötelezettséggel rendelkeztek a quaestorok felé. Egy idő után itt is megfigyelhető volt az költségek nagymértékű megugrása és annak érdekében, hogy ezt megfékezzék, bevezették a felső költséghatárt. Az idő múlásával a játékokra szánt költségvetést jogszabályi úton is meghatározták. Ez alól csak olyan személyek képeztek kivételt, akik több játék megrendezése miatt elszegényedtek.

Az ókori Rómában a legelterjedtebb versenyszámok a fogathajtó versenyek és a gladiátor-küzdelmek voltak. Az utóbbi megítélésének kérdésében sok álláspont létezik, hiszen ezeket tulajdonképpen a nép szórakoztatására rendelték. A küzdelem lényege az volt, hogy az ellenfelet harc képtelenné tegye a gladiátor, de nagyon gyakran előfordult, hogy ezeknek a vége halálos kimenetelű volt. A fogathajtó versenyeket valamilyen istenek tiszteletére rendezték meg. Ez volt a római polgárok számára a legkeresettebb szórakozás, valamint komoly üzleti lehetőségnek is számított. A népszerűségének köszönhetően egyre gyakrabban szerveződtek az emberek különféle klubokba, egyesületekbe. Ezeket *factio*-nak nevezték, később pedig a nagy számuk miatt, egy-egy színnel azonosították őket. Az ő segítségükkel tudták biztosítani a rendezők a különféle felszereléseket a versenyekhez, ezeket pedig szerződésben rögzítették. Emiatt szoros állami felügyelet alá tartoztak, majd egyre inkább állami irányításba kerültek, ennek köszönhető az is, hogy a Római Birodalom egész területére kiterjedt a hatáskörük. Később szerepük átalakult, Konstantinápolyban például politikai pártokká szerveződtek,

máshol pedig rendvédelmi szervekké. A játékoknak helyet adó Circus Maximusban meghatározott számú néző követhette végig az események, valamint bizonyos értelemben ez lett a népgyűlések új helye is. A nézőtéren a társadalmi rangoknak megfelelően ülhettek le a nézők, aki ezt megsértette, az a másik személy becsületébe gázol. A rabszolgák is részt vehettek nézőként a játékokon, de csak korlátozott alkalommal. Ha valaki túl gyakran látogatta ezeket az eseményeket, akkor az negatívan befolyásolta az értékét és a tulajdonos is felelt a „rabszolga megrontásáért”. A versenyeken szereplők is rabszolgák, illetve felszabadítottak voltak. Utóbbi már saját maga rendelkezett a nyereményével, de az előbbi pénzjutalma a tulajdonosához került. Ahhoz azonban, hogy a tulajdonos fenn tudja tartani a rabszolga érdekelttségét a versenyzésben, egy idő után bizonyos összeget átengedett a nyereményből a rabszolgának.

Kevés szabály maradt fenn az utókornak a római játékokról, azonban megállapítható, hogy a saját sorsolási eljárást alakítottak ki és a versenyeken bírák felügyelték ezeknek a betartását. Már akkor is jelenek voltak a ma jól ismert „dobogós” helyezések, vagyis az első három helyezett díjazása.

2.2.2. Középkor⁵

A középkorban a játékok során a különböző társadalmi rendeken belüli személyek mérkőzhettek meg egymással. Ebben az időszakban egyre civilizáltabbá váltak a különböző mozgásformák, a korábbi játékokban gyakori erőszakos viselkedést visszaszorították. Mivel a középkorban az emberek jórésze a túlélésért küzdött, a sport mint szabadidős tevékenység kevésbé létezett, azonban a lakosság továbbra is igényt tartott rá. A római kori gladiátor-játékok helyett a lovagi tornák jelentek meg. Ezeknél szintén fennállt a veszélye, hogy a résztvevők belehalnak egy-egy sérülésbe, ám jelentősen kisebb volt, mint előtte. Aki ilyen tornán részt vett annak folyamatosan gyakorlatoznia kellett, hiszen a nagy páncélzat és a harceszközként alkalmazott kopja megtartása edzett izomzat nélkül szinte lehetetlen feladat volt.

Egy időben nehéz volt egymástól elválasztani a harci játékot és komoly küzdelmet, emiatt pedig több kísérletet is tettek ezek betiltására. Az Egyház különböző büntetőjogi szankciókkal próbált leszámolni a lovagi tornákkal, mivel szerintük az veszélyeztette a lelki békét és a testi erőt. 1139-ben a II. lateráni zsinaton kiterjesztették a lovagi tornákon való részvétel tilalmát az egész keresztény világra, így próbálva a keresztes háborúkban való részvételre ösztönözni a hívőket. Az Egyház nyomására az uralkodók is próbálták tilalmakkal megszüntetni a tornákat, azonban a különféle szankciók ellenére ezek sem jártak sikerrel. Az

---

⁵ Dr. Szabó Béla: Sportjogtörténet. Campus Kiadó. Debrecen. 2015. 126-165. oldal

első szabályozások Németországban jelentek meg a XII. század vége felé, amelyek a bírók bevezetését és a küzdőtér kialakítását tartalmazták. Előnye volt azonban a játékoknak, hogy az itt résztvevőkből kialakíthatták a középkori lovasság csapatait. A XV. századtól elkezdtek ma is ismert szabályokat alkalmazni, mint például a kifejezetten a tornán használatos felszerelések beszerzése, sérülés esetén a küzdelem félbeszakítása. A legismertebb fennmaradt szabályzat a würzburgi Turnierordnung, amely a tornára bocsátás feltételeit és a felszerelés leírását tartalmazta. A szabályok folyamatosan alakultak ki, azonban a legelejétől kezdve szerepelt bennük, hogy nem ölhetik meg az ellenfelüket. A XIII. században a számszerűsítés megjelenésével lövészegyesületek is alakultak, amelyek elsődleges célja a város védelmére szolgáló lögyakorlat megszervezése volt, ebből azonban gyorsan megszerveződött a „sportosabb” jellegű lövészet. A városok is támogatni kezdték a lövészegyesületek tevékenységét anyagilag is és külön lőtereket hoztak létre a városok egyes részein.

2.2.3. Kora újkor⁶

Ebben az időszakban jöttek létre a modern sport nélkülözhetetlen elemei. Fejlődött a testnevelési kultúra, rengeteg fajtája kialakult a szabadidős tevékenységeknek. A különböző egyesületek és szövetségek továbbra is nagy szerepet tölthettek be a sport mindennapjaiban. Egyre több létesítmény készült, amely otthonául szolgált a sportolói tevékenységeknek, például városi kertek, de előfordult, hogy az uralkodók és főurak palotáinak kertjei is helyet adtak nyilvános és magán rendezvényeknek is. Sokan rájöttek, hogy a sportok iránti igényből akár pénzbeli haszonnal is lehet gazdagodni, ennek hatására pedig sokan bérbe adták vagy építeni kezdték a mérkőzések lebonyolítására alkalmas épületeket. A kor legnépszerűbb elfoglaltságai közé a labdajátékok és a vívás tartozott. A vívás eleinte csak a nemesi udvarokban jelent meg, a XV. század vége felé terjedt el szélesebb körben. Ekkor már bárki igénybe vehette a vívómesterek által kínált edzés és tornapartneri lehetőségeket, ha vállalták, hogy megfizetik a szolgáltatások árát. A sport elterjedését segítette, hogy megjelentek egy-egy sportág alapjait szabálykönyvekben határozták meg, ezeket pedig megjelentették többféle nyelven is.

A szabályozásokat illetően a tiltás és támogatás érvényesült leginkább a szabálykönyvekben. Továbbra is nagy befolyásoló erővel bírtak a politikai nézetek, valamint az egyház sportellenes tevékenységei. Több kísérletet is tettek arra, hogy a sporttevékenységeket betiltsák kezdetben csak vallási ünnepekkor, ezt követően pedig már ezeken kívüli időszakokban is. Politikai okokból a már korábban is említett lövészet is betiltásra

---

⁶ Dr. Szabó Béla: Sportjogtörténet. Campus Kiadó. Debrecen. 2015. 168-178. oldal

került, mivel a német fejedelmek tartottak attól, hogy az egyesületek később az itt megszerzett tapasztalatokkal a hatalmukra törhetnek. Angliában többször is felléptek a labdajátékok és a fogadások ellen. A történelem előrehaladtával sokkal nagyobb hangsúlyt fektettek a sportolási lehetőségek támogatására. Ez abban mutatkozott meg, hogy 1610-ben a chesteri püspök elrendelte a *Book of Sports* című könyv szöszékről történő felolvasását.

2.3. Sportjog szabályozása napjainkban

Hiába számított tehát szinte mindennapos tevékenységnek, az első sport szabályozásáról szóló nemzetközi dokumentum csak 1978-ban született. Eszerint a sporttevékenységet is be kell vonni a közösségi jog hatálya alá, de csak, mint gazdasági tevékenység. Azóta több dokumentum jelent meg, ami az európai sportpolitikát érint, ilyen például az Etikai Kódex, két Doppingellenes Egyezmény és az Európai Sport Charta. 2000-ben a Nizzai Nyilatkozatban az Európai Tanács elismerte a sport szerepét, illetve sajátosságait. Hosszú éveken át tartó egyeztetések után, 2007-ben jelent megalkották a sportról szóló fehér könyvet, amelyben számos célkitűzést fogalmaztak meg az elkövetkezendő évekre. Létrehozták az uniós Egészségjavító Fizikai Aktivitás (Health-enhancing Physical Activity Programme, továbbiakban HEPA) hálózatot és javasolták a tagállamoknak, meghatározzák az új célkitűzéseiket a fizikai aktivitással kapcsolatban. Kitértek továbbá a dopping, rasszizmus és az erőszak ellenes küzdelemre, valamint a sport oktatásban való megerősítésére, fejlesztésére.

Magyarországon 1848-ban született az első törvényjavaslat, amely a forradalom és szabadságharc leverése után kötelezővé teszi a testnevelést minden iskolában, hogy felkészítsék a gyerekeket a hadiszolgálatra. A gimnáziumi bevezetésre 1883-ig várni kellett, innentől azonban a magyar oktatásban mindenhol kötelező tantárgyként jelent meg a testnevelés. Az 1996-ban kiadott törvényt a jogalkotó az Alkotmánnyal, az Európai Sport Chartával és nemzetközi szerződésekkel összhangban alkotta meg. Elismerik, hogy a sport szerepet játszik az egészségmegőrzésben, a személyiség formálásban és az ifjúság fizikai és erkölcsi nevelésében. „*E törvény alkalmazásában sporttevékenység: meghatározott szabályok szerint időtöltésként, vagy versenyszerűen végzett testedzés, szellemi gyakorlat, amely az egyetemes kultúra része, és magában foglalja mind a szabadidősport, mind a versenysport művelését.*”⁷ A ma is hatályban lévő 2004-ben kihirdetett I. törvény már sportnemzetként azonosítja Magyarországot a preambulumban. Ezt követően deklarálja, „*hogy minden embernek alapvető*

---

⁷ 1996. évi LXIV. törvény a sportról 1.§ 1.

joga van a sporthoz, és e jogát az állam biztosítja, függetlenül attól, hogy versenysportról, a szabadidő eltöltéséről, a diák-, egyetemi-főiskolai sportról, a fogyatékkal élők sportjáról vagy az egészség megőrzéséről van szó.”⁸ Az Alaptörvény XX. cikkében is konkrétan nevesíti a sport támogatását, vagyis hogy „mindenkinnek joga van a testi és lelki egészséghez”⁹ ennek érvényesülését pedig Magyarország is segíti.

Életünk minden területében jelen vannak a jogi normák, így nincs ez másképp a sporttevékenységek esetén sem. A sportjog több jogterület vonatkozó szabályait tartalmazza, ebből kifolyólag megtalálható benne alkotmányjogi, büntetőjogi, pénzügyi jogi és közigazgatási norma is.¹⁰ A közjogi és magánjogi elemek mellett egyaránt megtalálhatók csak a sportjogra jellemző, egyedi szabályozási elemek is. Rendszerbeli elhelyezését tekintve egy köztes karakterű jogágnak mondható, mivel részben civiljogi, részben pedig közjogi alapállású jogág.¹¹ Kiemelendő a sportjoggal kapcsolatban az önszabályozás rendszere. Ez abból fakad, hogy a különböző sportágakon belül a nemzetközi szövetségek maguk akarják szabályozni az adott sportot. Ezek a szervezetek, szövetségek monopolisztikus struktúrában működnek, hiszen gazdasági szempontból is fontos számukra, hogy ne kerüljenek monopolhelyzetbe.¹² Napjainkban a sportesemények nagy mennyisége és az azokon folyó versengés tökéletes alapjául szolgál a sport gazdasági alapjához. Fontos bevételi forrást jelent a televíziós közvetítések joga, szponzorációs és merchandising-jogok.

---

⁸ 2004. évi I. törvény a sportról

⁹ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) XX. cikk

¹⁰ Dr. Madai Sándor: Büntetőjogi felelősség a sportjogban. Felelős Kiadó: Campus Kiadó, Debrecen. Kézirat lezárva: 2015. november 20. 34. oldal

¹¹ Tóth Nikolett Ágnes: A sportjog, mint sajátos szakjog. Miskolc. 2015. 7. oldal

¹² Ács Pongrácz: Sport és Gazdaság. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar. Pécs. 2015. 452. oldal

3. Dopping története, kapcsolata a sportjoggal

Amióta a sport „elüzletiesedett”, egyre többször lehet hallani a teljesítményfokozó szereket használó sportolókról, akik azt gondolják, hogy ezekkel bizonyítani tudják, hogy ők a legjobbak az adott sportágban. Fontos meghatározni, hogy ki követheti el a tiltott teljesítményfokozó szerekekkel való visszaélést. Sportolónak tekinthetünk tulajdonképpen minden természetes személyt, aki sporttevékenységet végez.¹³ Ezen belül hivatalos sportolónak minősül minden olyan versenyző, aki jövedelemszerzési céllal foglalkozásszerűen folytatja a sporttevékenységet, míg amatőr sportolók az olyan természetes személy, aki sportegyesület tagjaként vagy sportszerződés alapján sportol.¹⁴ Versenyzőnek pedig azokat a versenyszerűen sportoló természetes személyeket nevezzük, aki sportszövetség által kiírt, szervezett vagy engedélyezett versenyeken vesz részt.¹⁵ Egy másik kulcsfogalom a dopping. Maga a dopping szó eredet Dél-Afrikába vezethető vissza, melynek alapját a kaffer törzsek bódító pálinkafélesége (dop) adja. Ezt törzsi eseményeken fogyasztották és hatására bódult állapotba kerültek. A XIX. században került át az angol nyelvbe (dope), ahol először lóversenyekkel kapcsolatban használták.¹⁶ Összességében azt mondhatjuk, hogy a dopping olyan tiltólistán szereplő szer vagy kezelés, amely normális szint fölé emeli az emberi teljesítőképességet és ezt egy rendellenes szintig fokozza.

Bár sok olyan példát találhatnánk az ókori időkből, ami a mai felfogással doppingolásnak is számíthatnának, csak 1904-ben a St. Louisi olimpia játékokon került szóba a versenyzők dopping gyanúja, Thomas J. Hick maratoni futó esetében. Edzőjétől sztrichnint és konyakot kapott, ezekkel azonban önmagában nem nyerte volna meg a versenyt, ahhoz szükség volt Fred Lorz kizárására is. Az első hivatalos doppingtesztre 1910-ig kellett várni. Ekkor került át a dope szó is, mivel ezt a vizsgálatot versenylovakon hajtották végre. Itt sokan azt neheztelték, hogy a lovak teljesítményét ajzószerrel fokozták és akik ennek tudatában voltak, azok sok pénzt nyertek a fogadóirodákban. A Nemzeti Olimpiai Bizottságnak (továbbiakban: NOB) 1960-tól kezdve komolyabban is foglalkoznia kellett a dopping kérdéssel, mivel római olimpián bekövetkezett az első ehhez kapcsolódó haláleset. Knud Enemark Jensen kerékpáros leesett a biciklijéről és bár szakértő megállapította, hogy a halálát az esés következtében elszenvedett koponyatörés okozta, azonban a szervezetében amfetamint találtak. 1962-ben létrehoztak egy orvos bizottságot, amelynek feladata a doppingvizsgálat volt, két évvel később pedig elkezdték

---

¹³ 2004. évi I. törvény a sportról. 1. § (1)

¹⁴ 2004. évi I. törvény a sportról. 1. § (4)

¹⁵ 2004. évi I. törvény a sportról. 1. § (3)

¹⁶ <http://olimpia.hu/a-dopping-szo-jelentese> (letöltés: 2023.09.20.)

tiltólistára helyezni a különböző doppingszereket. Az 1968-as olimpiai játékokon már eredményt is hozott a NOB munkája: a svéd öttusázó csapat elvesztette harmadik helyezését, amikor kiderült, hogy Hans-Gunnar Liljenwall elfogyasztott 2 sört a lövészet versenyszám előtt. Emellett 14 másik versenyzőnél is kiderült, hogy nyugtatót vett be, ám Liljenwallal ellentétben ők megúszták a büntetést. Az 1970-es és 1980-as években a legmegdöbbentőbb eset talán a Német Demokratikus Köztársasághoz köthető. A német kormány doppingprogramot szervezett női sportolói részére, ahol anabolikus szteroidokat használtak.

A fenti példákból is látható, hogy fontos ennek a területnek a szabályozása, mivel olyan következményekkel járhatnak, amelyek egy életre megpecsételhetik a sportolók sorsát. A szabályozás egyik legfontosabb célja a fair play biztosítása. Ez egyfajta gondolkodásmódot is jelent, hiszen idetartozik a doppingszerek használata, a szabályok be nem tartása és a korrupció megakadályozása is. A televíziós közvetítések elterjedésével egyre nagyobb figyelem irányul a sportolókra. A különböző szereplésekből immár anyagi hasznuk és megbecsülésük is származik, ezért még égetőbbé vált, hogy elébe menjenek a teljesítményfokozó szerekkel összefüggő szabályszegések elkerülésének. A megfelelő bevétel miatt fontos, hogy az ilyen eseményeket sok néző is kövesse. Ez vonzóvá tehető számukra, ha esetleg a korábbi eredmények, rekordok megdöntésével kecsegtetnek. Mivel egy-egy rekord beállítása is emberen felüli erőfeszítést igényel, ezek gyakran irracionális elvárások és a sportolók hamarabb nyúlhatnak valamilyen ajzószerhez ennek a nyomásnak hatására. Szintén nem elhanyagolható szempont a sportolók egészsége sem. Közvéleménykutatások alapján, a korábban már említett üzleti és anyagi okok miatt sok sportoló önként is vállalná az ilyen szerek használatát, ha azzal jobb teljesítmény tud nyújtani. Így viszont felmerül kérdésként, hogy amennyiben a sportoló vállalja a szer használatát és azzal elfogadja annak következményeit, akkor mennyiben feladata a nemzetközi szövetségeknek az ő egészségének a védelme?

Megállapítható, hogy a doppingolás egy erkölcsileg igen megosztó téma a sportolók körében. Különbőség tehető a versenysportban és a szabadidős sportban való doppingolás között, azonban tény, hogy mindkét esetben a fair play intézményét sérti. Szabadidős sportoknál leginkább az egészségkárosodás miatt ellenzik ezeknek a szereknek a használatát, hiszen itt nincs egy olyan orvos csoport az emberek mögött, mint egy versenysportolónál. Az élsportban különösen az esélyegyenlőséget sérti. A verseny értelmében csak 1 győztes lehet, ebből következik, hogy aki az alsóbb helyeken szerepel, az kevesebb figyelemben és juttatásban részesül. Sokaknak már ez is elég indokként szolgálhat ahhoz, hogy tiltott szerekhez nyúljon a jobb eredmény érdekében. Ha valaki hosszabb időn keresztül jól szerepel, ott szinte biztos, hogy megjelennek az elvárások mind saját maga, mind pedig a többi ember felől. A sikeres

sportolók közül valószínűbben választanak ki olyanokat is, akiknek doppingteszten kell részt venniük, hiszen egy-egy hirtelen javulás sokszor felhívja a bizottságok figyelmét.

3.1. Doppingszerek és doppingszereknek minősülő módszerek

A szabályozásokhoz elengedhetetlen a dopping pontos meghatározása. A NOB szerint: *“Dopping alatt olyan hatékony gyógyszerek, illetve módszerek alkalmazását értjük, amelyek megkönnyítik a teljesítmény növelésének feltételeit, és jobb versenyeredményekhez vezetnek. A dopping veszélyes az egészségre, aláássa a sportról alkotott képet, és a sport célját, tönkreteszi a tiszta versenyt, a fair play elvét.”*¹⁷ A Nemzetközi Doppingellenes Ügynökség (World Anti-Doping Agency, továbbiakban WADA) megfogalmazása szerint, minden olyan szer doppingnak minősül, amelyet az ő szabályaikban annak nyilvánítanak. Az ő szakembereik határozzák meg, hogy mi minősül tiltott szernek vagy módszernek, emellett pedig azt is, hogy az mikor minősül doppingnak.¹⁸

Napjainkban különböző szempont alapján csoportosítják a tiltott szereket. 3 szempontot vesznek figyelembe a vizsgálatkor:

1. Orvosi vagy más tudományos bizonyíték, gyógyszeres hatás vagy más tapasztalat alapján, önmagában vagy más anyaggal, módszerrel közösen potenciálisan növelheti vagy növeli a sportteljesítményt;
2. Orvosi vagy más tudományos bizonyíték, gyógyszeres hatás vagy más tapasztalat alapján használatával ténylegesen vagy potenciálisan kockázatot jelent a sportoló egészségére nézve;
3. WADA álláspontja szerint az anyag vagy módszer használata ellenkezik a sportszellemmel, amelyet a Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat meghatároz.¹⁹

Ha a fent említett szempontok közül legalább kettőnek megfelel, akkor az anyag vagy módszer ténylegesen felkerül a tiltólistára. A listát minden évben legalább egyszer frissítik és annak módosítását, minden félhez, ezen belül kormányokhoz és laboratóriumokhoz is eljuttatja. Vannak azonban olyan szerek, amelyek kivételt képezhetnek a szabályozás alól. Ezt minden olyan szerre vagy módszerre kell érteni, ami megfelel a gyógyászati célú mentességnek

---

¹⁷ Tar Csaba: A dopping és a sportjog kapcsolata magyarországi és nemzetközi viszonylatban. Jogelméleti Szemle, 2005/2. szám. 20. oldal

¹⁸ Versenyidőszakon belül, kívül vagy mindkettő esetében.

¹⁹ Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat. 2021.

(Therapeutic use exemptions, továbbiakban: TUE). Ezeknek a mentességét a sportolóknak a nemzetközi szerveknél kell kérelmezniük. A 2023-as évre vonatkozó monitoring listában²⁰ 6 csoport szerepel jelenleg, amelyek mind versenyzőidőszakon belül és kívül is tiltólistán vannak:

1. Anabolikus hatóanyagok: szteroidok (Ecdysterone)
2. Peptidek, hormonok, növekedési faktorok, kapcsolódó anyagok és mimetikumok:
GnRH 18 év alatti lányok esetén
3. Bétablokkolók: szívfrekvencia csökkentése
4. Hipoxén (polihidroxi-fenilén-tioszulfát-nátrium)
5. Stimulánsok, serkentők: központi idegrendszer, szív- és keringés
6. Narkotikumok: kábító fájdalomcsillapítók

Ezekon kívül, beszélhetünk vérdoppingról is. Meg kell említeni a géndoppingot is, amely esetében egy idegen gént juttatnak be a sportoló szervezetébe vírustranszferrel. Ez stimulálja az izomnövelő hormonok vagy a hemoglobin termelődését.

A tiltólista minden csoportja egy külön jelöléssel rendelkezik, amely a következőképpen alakul:²¹

- S0: Nem engedélyezett szerek
- S1: Anabolikus szerek
- S2: Peptid hormonok, növekedési faktorok, mimetikumok
- S3: Beta-2 agonisták
- S4: Hormon- és metabolikus módosítók
- S5: Vízhajtók és maszkírozó anyagok
- S6: Stimulánsok
- S7: Narkotikumok
- S8: Kannabinoidok
- S9: Glükokortikoidok
- M1: Vérbe és a vér alkotóelemeibe történő beavatkozás
- M2: Kémiai és fizikai beavatkozás
- M3: Géndopping
- P1: Bétablokkolók

---

²⁰ The 2023 Monitoring Program

²¹ https://www.wada-ama.org/sites/default/files/2022-09/2023list_en_final_9_september_2022.pdf
2023.09.15.)

(letöltés:

A doping szóhoz elsődlegesen negatív jelentést társítunk, azonban sok olyan, a hétköznapi életben betegség kezelésére használt gyógyszerek is tartalmazzak olyan anyagokat, amelyek tiltólistán szerepelnek. Ide tartozik például az Advil Cold Rapid kapszula (pseudoephedrin – S6.b tiltólista) és a Béres Csepp (cobalt chloride hexahydrate – S2 tiltólista). Vannak olyan gyógyszerek is, amelyek bár tartalmazzák a tiltólistás anyagot, mégis megengedett a használata, a TUE miatt: ilyen például a Salbutamol tabletta (salbutamol – S5 tiltólista), amelyet az asztma tüneteire szoktak alkalmazni.

3.2. Doppingvétségek előfordulása

A WADA 3 évente közzéteszi adott éveknek a Doppingellenes szabályok megsértéséről készült jelentéseit (Anti-Doping Rule Violations, továbbiakban ADRV). A jelenleg elérhető legfrissebb jelentés a 2020. évi ADRV, amely tartalmazza mind a 2021. január 31. előtt a WADA-hoz beérkezett olyan vizsgálati eredményt, ami a 2020-ban, a doppingellenes szervezetek által levett és az Anti-Doping Administration & Management System-be²² (továbbiakban: ADAMS rendszer) feltöltött minták vizsgálatából származnak.

Ahhoz, hogy a továbbiakban részletezett statisztikai adatokat segítségével tiszta képet kaphassunk a doppingesetek gyakoriságáról, szükséges néhány, az ADRV-ben megtalálható fogalom tisztázása. Az első ilyen, a kedvezőtlen vizsgálati eredmény (Adverse Analytical Finding, továbbiakban AAF). Ez, a laboratórium vagy más szervezet jelentése, amely egy mintában tiltott anyag vagy annak metabolitjainak vagy markereinek²³ (beleértve az endogén anyagok megnövekedett mennyiségét) jelenlétét vagy tiltott módszer használatának bizonyítékát állapítja meg, a laboratóriumokra vonatkozó nemzetközi szabványnak és a kapcsolódó technikai dokumentumoknak megfelelően. Ennek két fajtája van: az analitikai eredmény (Analytical Finding) és a nem analitikai eredmény (Non-Analytical Finding). Analitikai eredményről akkor beszélhetünk, ha a sportoló mintájában tiltott anyag vagy ennek a metabolitjai, markerei vannak jelen, ez pedig alátámasztható a pozitív mintával. Ezzel szemben a nem analitikai eredmény esetén a sportoló vagy az őt támogató személy (edző, menedzser, ügynök, orvosi személyzet, szülő stb.) olyan vétséget követ el, amely nem jár együtt azzal, hogy tiltott anyagot vagy módszert észleljenek a sportoló által adott mintából. Ilyen

---

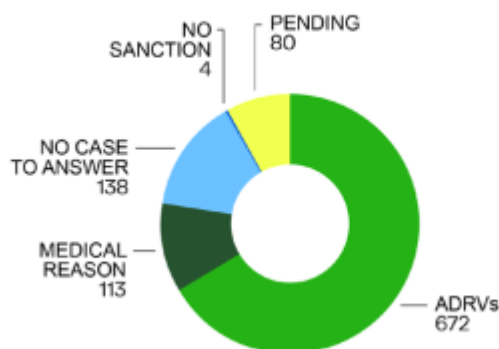
²² Online felületen működő, nemzetközi adatbázis kezelő, koordináló és ellenőrző rendszer. Ezen keresztül bármely államból elérhető a világon készített összes doping vétséggel kapcsolatos dokumentáció, aminek köszönhetően a WADA el tudja készíteni a pontos és aktuális statisztikákat.

²³ A marker egy olyan vegyület, vegyületsorozat vagy biológiai változó/változók, amely vagy amelyek tiltott anyag vagy tiltott módszer használatára utal/utalnak.

vétség lehet például a mintaadás elkerülése²⁴, a doppingellenőrzés bármely elemének manipulálása vagy arra tett kísérlet²⁵, tiltott anyag vagy módszer sportoló általi birtoklása.²⁶

2020-ban 149 758 mintát gyűjtöttek be a szervezetek, amelyeket továbbítottak kivizsgálásra. Ezekből 2021. január 31-ig 1007 mintáról érkezett vissza eredmény, 80 minta vizsgálata pedig továbbra is függőben van. A kiértékelt minták közül 672 lett pozitív doppingvétségre, 113 mintát pedig elutasítottak egészségügyi indokok miatt. További 138 mintát úgy jelöltek meg, hogy nem származik belőle válaszra váró ügy („no case to answer”)²⁷, 4 esetben pedig nem szabtak ki büntetést. A pozitív minták 76%-át férfiaktól, a maradék 24%-ot pedig női sportolóktól vették, akik 91 nemzetiségből származtak.

2020 Outcomes by AAF

1. ábra: 2020. évi doppinggyanús minták eredménye

Az 672 pozitív mintához még hozzáadódnak a nem analitikai eredmények is, így összesen 935 doppingvétséget regisztráltak ebben az évben. Ebből 910 eset tartozik sportolókhhoz és 24 esetben pedig az őket támogató személy követte el a vétséget. Ez a szám a 2013 és 2019 közötti időszakot tekintve a negyedik legmagasabb eredmény. 2016-ban, a riói olimpia évében érkezett be a legtöbb AAF, szám szerint 3032. Ebből 1595 esetben állapítottak meg pozitív eredményt, ami ebben az időszakban a legalacsonyabb.

²⁴ WADA CODE. 2021. 2.3. cikk.

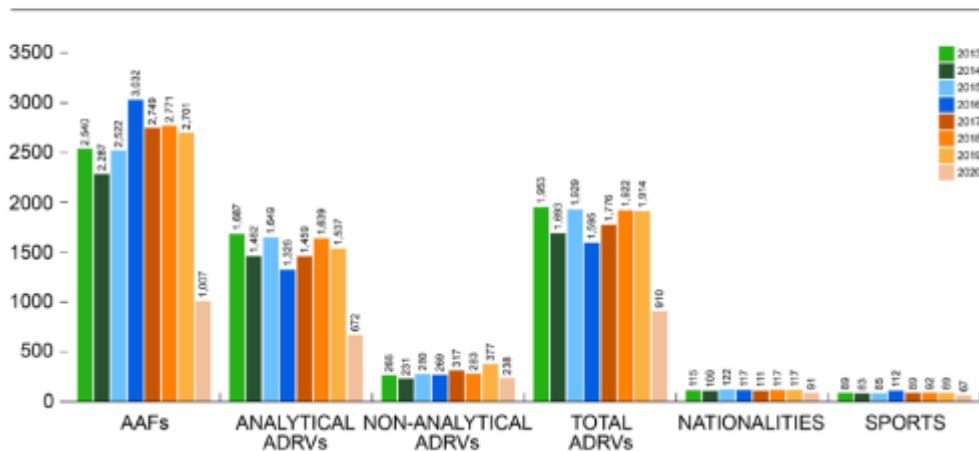
²⁵ WADA CODE. 2021. 2.5. cikk.

²⁶ WADA CODE. 2021. 2.6. cikk.

²⁷ Ez azt jelenti, hogy az ügyet nem orvosi, hanem más érvényes okból lezárták, ezek alól kivételt képeznek azonban a TUE esetek.

8. Comparison of Years 2013 to 2020:

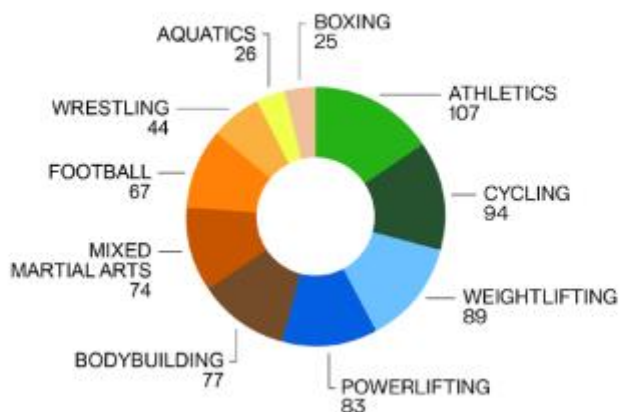
Comparison of Years 2013 to 2020

2. ábra: 2013-2020 évek statisztikai adatai

Napjainkban szinte minden sportág érintett valamilyen szinten doppingvétségben. A korábban említett számok is azt igazolják, hogy a szervezetk által bevezetett szabályok ellenére továbbra is magas a pozitív esetek száma. A 2020-ban vizsgált esetek 83 sportágban rögzítettek szabálysértéseket. Az ezek alapján összeállított top 10-es listában az első helyen az atlétika áll, majd nem sokkal lemaradva követi a kerékpározás. Itt mindkét esetben a sportolók állóképessége kapja a legnagyobb terhelést. Akár rövid-, akár hosszútáv futást vagy egy Tour de France szakaszt veszünk alapul, a gyorsaságon és a tűrőképességen van a hangsúly ezekben a számokban. Bekerült még a listába többek között több küzdősport, a labdarúgás, vízi sportok, a sort pedig a bokszt zárja.

Total ADRVs - Top 10 Sports

3. ábra: 10 legtöbb doppingvétséget jegyző sportág 2020-ban

Országok tekintetében a legtöbb doppingvétséget Oroszországnál regisztrálták, szám szerint 135-öt. Őket India követi, akiknél kétszeresével több vétséget állapítottak meg, mint az Amerikai Egyesült Államoknál. Jelen van még a listán Olaszország, Ukrajna, Kína, Franciaország és Brazília, valamint Kazahsztán és Románia zárja a sort. Magyarország 1640 mintát adott le, amelyből 10 esetben állapítottak meg vétséget.

4. Doppingminta vizsgálatának folyamata

4.1. Mintavétel

A Magyarországon tartott nemzetközi sporteseményeken a tesztelésre a sportesemény döntéshozatali szervének minősülő nemzetközi szervezet, míg a nemzeti sporteseményeken a tesztelésre a HUNADO jogosult. A sporteseményeken kívül is ellenőrizhetik a nyilvántartott vizsgálati csoportban szereplő sportolókat. Ezekben az esetekben havonta a hét minden napjára vonatkozóan, előre meg kell adni bizonyos időintervallumokat, amikor az általuk megjelölt helyen kell tartózkodniuk. Leggyakrabban az edzés időpontokat szokták megjelölni, de előfordul, hogy akár lakcímet, tartózkodási hely címét adják meg. Amennyiben a megjelölt időpontban a sportoló nincs jelen az ellenőrök megjelenésekor, akkor erről egy értesítést fog kapni. Szankció csak akkor alkalmazható vele szemben, ha 12 hónapon belül három esetben elmulasztja a tesztet elvégezni.

A doppingteszteket és ellenőrzéseket kizárólag doppingellenes célokból végezhetik el. Előzetesen nem történik értesítés az ellenőrzésről, hanem a megjelölt időpontban megjelenő ellenőrök választják ki a vizsgálati csoportban szereplő sportolók közül azokat, akiken az ellenőrzést elvégzik. A mintavétel körülményeit a WADA szabályai határozzák meg. Minden esetben 2 ellenőr végzi az ellenőrzéseket, akik biztosítják a mintavételhez szükséges felszereléseket is. Egy ilyen ellenőrzés során vizelet- vagy pedig vérmintát vesznek. Mindkét esetben A és B mintát vizsgálnak, amelynek a szállításához, illetve tárolásához szükséges steril üvegeket az ellenőrök előtt a sportoló bontja ki, majd osztja ketté a mintát. A becsomagolás után jegyzőkönyvet vesznek fel a folyamatról, amit a sportoló saját kezűleg tölt ki, majd annak végeztével a mintákat tartalmazó üvegekkel együtt átnyújtja az ellenőrnek. A jegyzőkönyvben meg kell jelölni a vizsgálatot megelőző napokban fogyasztott táplálékkiegészítőket és gyógyszereket.

4.2. Elemzés

A doppingtesztek célja, hogy a különböző begyűjtött adatok alapján megállapítsák, hogy a sportolók megsértették-e a Magyar Antidopping Csoport (Hungarian Anti-Doping Organisation, továbbiakban MACS/HUNADO) Doppingellenes Szabályzatát. Magyarországon a HUNADO jogosult versenyidőszakon belül és kívül teszteket végezni a sportolókon. Ebbe beletartoznak az aktív sportolók mellett azok is, akik eltiltásukat töltik. A levett minták egy, a WADA által akkreditált laboratóriumokba kerülnek, ahol megvizsgálják

őket. 29 ilyen laboratórium van világszerte, ebből 16 található Európában. Magyarországon nem található ilyen laboratórium, így az itt levett mintákat Ausztriába küldik. A minták és a hozzájuk kapcsolódó analitikus adatok felhasználhatók kutatási célokra, ehhez azonban szükség van a sportoló írásbeli hozzájárulásra. Az ilyen felhasználás esetén a szervezet köteles minden szükséges lépést megtenni annak érdekében, hogy az adatok ne legyen visszavezethetők a sportolókhhoz.

A laboratóriumok a mintákat elsősorban a HUNADO által meghatározott tiltott anyagokra vagy módszerekre tesztelik, de arra is van lehetőség, hogy saját költségükön további vizsgálatokat folytassanak le, amelyet nem tartalmaz a standard mintaelemzési lista. Egy mintán többször is megismételhető a vizsgálat, egészen addig, amíg a HUNADO nem értesíti a sportolót annak eredményéről. Ahhoz, hogy az eredmény közlését követően további vizsgálatokat végezhesse a sportoló beleegyezése is.

Az elemzések során adaptív modellt alkalmaznak. Ez egy matematikai modell, aminek segítségével azonosítani tudják a sportolóktól származó szokatlan hosszanti eredményeket. A modell kiszámítja a markerek hosszanti profiljának a valószínűségét, azt feltételezve, hogy a sportoló normál élettani állapotban van.²⁸ A markerek közé tartoznak az elsődleges markerek és a másodlagos markerek. Az előbbiek a legjellemzőbbek a doppingolásra, más utóbbiak más markerektől elkülönülten vagy azokkal együttesen nyújtanak bizonyítékot a doppingolásra. A feldolgozás során két elsődleges markert vesz figyelembe az adaptív modell: a hemoglobin koncentrációt (HGB) és a stimulációs index OFF-számot (OFFS). Másodlagos markerek körében a retikulociták arányát (RET%) és az abnormális vérprofil pontszámot (ABPS) vizsgálják. Ezen kívül van egy szteroid modul, ami a vizelet- és/vagy vér(savó)mintákban mért szteroidmarkerekből áll. A harmadik az endokrin modul, amiben az elsődleges marker a GH-2000 érték, valamint kettő másodlagos markert is tartalmaz az inzulszerű növekedési faktor-I-et (IGF-I) és a vér(savó)mintákban mért III-as típusú prokollagén N-terminális propeptidet (P-III-NP).

4.3. Eredmények

A vizsgálat végét követően a laboratóriumok közlik az eredményt a HUNADO-val. Ha egy mintára negatív eredmény érkezik be, akkor a minta további tárolásáról vagy annak kutatásra való felhasználásáról a vizsgálatot kezdeményező doppingellenes szervezet vagy a WADA rendelkezhet. Az A és B mintát ketté lehet osztani, ebben az esetben viszont az első

---

²⁸ Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat. Nemzetközi Szabvány. Eredménykezelés. 2023. 3.6.

részét elemzésre, míg a második részét hitelesítésre használja a laboratórium.²⁹ A WADA jogosult rá, hogy a mintát, az ahhoz kapcsolódó adatokat vagy információkat bármikor, előzetes értesítés nélkül bármelyik laboratóriumból elhozza. Ha előzetesen nem értesítette sem a laboratóriumot, sem az ellenőrzést kérő doppingellenes szervezetet, akkor az átvételt követően szükséges őket tájékoztatnia. Az eredmények fontos szerepet játszanak abban, hogy a doppingvétségek esetén gyors, hatékony és igazságos eljárást tegyen lehetővé.

A pozitív és negatív eredmények mellett előfordulhatnak atipikus (Atypical Finding) minták is. Ez tulajdonképpen valahol a két eredmény között foglal helyet, ugyanis atipikus mintáról akkor beszélhetünk, hogyha a mintában valamilyen szinten kimutatható egy anyag megléte, ezért tehát negatívnak sem minősíthető. Ilyen esetekben további vizsgálatok szükségesek ahhoz, hogy pozitív eredményt állapíthassanak meg, tehát nem szabnak ki semmilyen szankciót a sportolókra, azok továbbra is szabadon versenyezhetnek.

Minden eredményt a sportolók biológiai útlevelében rögzítenek. Maga az útlevel egy adott sportolóra egyedileg jellemző valamennyi olyan vonatkozó adat egybevetése, ami magába foglalja a markerek hosszanti profiljait, az adott sportolóra egyénileg jellemző különféle tényezőket és már releváns információkat, melyek segíthetnek a markerek értékelésében.³⁰ Emellett van útlevelgondnok is, aki az adott sportoló útlevelének eredménykezeléséért és a sportoló útleveléhez kapcsolódó bármely releváns információ más doppingellenes szervezettel történő megosztásáért felelő doppingellenes szervezet.³¹ Itt is előfordulhat atipikus útleveleredmény, ami egy olyan jelentés, amely a vonatkozó nemzetközi szabványok értelmében atipikus útleveleredménynek minősül.

Az eredménykezelés első körben a vizsgálatot kezdeményező doppingellenes szervezet felelősségi körébe tartozik, azonban ha nem rendelkezik a megfelelő hatáskörrel, akkor a kezelést a nemzetközi szövetség vagy harmadik fél végzi el. A WADA megbízhatja a HUNADO-t, hogy egyes körülmények között ők végezzék el az eredménykezelési feladatokat. Amennyiben ezt határidőn belül nem teszik meg, más hatáskörrel rendelkező doppingellenes szervezetet felkérhetnek. Ha nincs hatáskörrel rendelkező szervezet, akkor bármely doppingellenes szervezet felkérhető erre a feladatra. Ezekben az esetekben a felmerült költségeket a HUNADO-nak kell viselnie. Amennyiben felmerül a gyanú a potenciális doppingvétséggel kapcsolatban, annak felülvizsgálatát a HUNADO végzi. Mielőtt értesítené az sportolót a lehetséges pozitív eredményről, az ADAMS-rendszerben köteles leellenőrizni és

---

²⁹ Ilyenkor a laboratóriumokra vonatkozó nemzetközi szabvány előírásai alapján kell eljárni.

³⁰ Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat. Nemzetközi Szabvány. Eredménykezelés. 2023. 3.6.

³¹ Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat. Nemzetközi Szabvány. Eredménykezelés. 2023. 3.6.

felvenni a kapcsolatot más szervezetekkel, hogy a sportoló volt-e már korábban érintett doppingvétségben.

Ha a vizsgálat során pozitív eredményt kapnak, felülvizsgálatot kell lefolytatni, hogy az adott sportoló adott-e le TUE-t, illetve hogy történt-e eltérés a tesztelésre és vizsgálatokra, valamint a laboratóriumokra vonatkozó nemzetközi szabványoktól. Ilyenkor azt is meg kell vizsgálniuk, hogy a tiltott anyagot valamilyen engedélyezett módon juttatták-e be a szervezetbe. TUE vizsgálatokor a küszöbértéket kell figyelembe venni, ugyanis „helyzettől függően bármikor vagy versenyzidőszakon belül (a tiltólistában meghatározott) bizonyos küszöbértékkel rendelkező anyagok bármilyen mennyisége kerül kimutatásra, vízajtóval vagy maszkírozó szerrel együtt, az pozitív vizsgálati eredménynek tekinthető, ha csak a sportoló a vízajtóra vagy maszkírozó anyagra vonatkozóan kiadott TUE mellett nem rendelkezik jóváhagyott TUE-vel az adott anyagra vonatkozóan is.”³² Ha a sportoló rendelkezik TUE-vel, akkor egy másodlagos felülvizsgálatot kell lefolytatni, aminek célja, hogy megállapítsák hogy a TUE konkrét követelményeinek megfelel-e. A nemzetközi szabványoktól történő eltéréskor az eredménykezelő hatóság felülvizsgálja a laboratóriumi dokumentációs csomagot, doppingellenőrzési nyomtatványokat és a tesztelési dokumentumokat.

Atipikus eredményeknél az eredménykezelő hatóságnak szintén felülvizsgálatot kell lefolytatnia a fentebb leírt pontok esetén. Az eredményről addig nem kell értesítést küldeni, amíg a vizsgálat be nem fejeződött és nem született döntés abban a kérdésben, hogy pozitív eredményként mutatják be. Ha a következő 3 körülmények valamelyike fennáll, akkor értesíteni kell a sportolót: „B” minta elemzését állapítják meg, kérelmet kap vagy jelentős sportesemény előtt a részvételre történő kiválasztásnál azonosítania kell, hogy bármely sportolónál nincs-e függőben atipikus eredmény, vagy az atipikus eredmény valószínűleg olyan súlyos kórállapottal kapcsolatos ami sürgős orvosi ellátást igényel. Ez utóbbi esetben szakképzett orvosi vagy szakértői személyzet véleménye szükséges.

Az eredmény értesítésében szerepelnie kell az azonosításhoz szükséges adatokon kívül, a megszegett szabálynak és a vélelmezett doppingvétség megalapozásának is. Ezen információkat, kizárólag azoknak a személynek lehet a tudomására hozni, akinek ezeket feltétlenül ismerniük kell munkavégzés céljából. Negatív eredmény esetén a sportolókat nem értesítik, amennyiben valakinél felmerül a doppingvétség ott először a HUNADO-t értesítik, akik behívják a sportolót, valamint doppingeljárást indítanak ellene.

---

³² Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat. Nemzetközi Szabvány. Eredménykezelés. 2023. 5.1.1.1.1.

A doppingellenőrzések eredményeit statisztikai jelentésekhez is felhasználják, amelyet a HUNADO köteles évente közzétenni, valamint a WADA számára megküldeni, valamint az ADAMS rendszerben közzétenni.

4.3.1. Meghallgatási eljárás

Minden olyan személyt, legyen az sportoló, edző vagy bárki, aki a sportolót segíti, doppingvétség elkövetésével gyanúsítanak, joga van ahhoz, hogy egy tisztességes, pártatlan, független működésű, valamint a nemzetközi szabvány szerint működő testület előtti meghallgatást tartsanak. Ezt a testületet a HUNADO-nak kell felállítania és köteles arról gondoskodni, hogy ne álljon fenn összeférhetetlenség. A testületnek egy elnökből és minimum 6 bizottsági tagból kell állnia, akinek a kinevezése 4 évre szól. Kinevezéskor mindegyik tagnak alá kell írnia egy nyilatkozatot, amely azt hivatott igazolni, hogy az általuk ismert tények és körülmények alapján nincs oka annak, hogy a felek bármelyike megkérdőjelezhesse az illető pártatlanságát.

Az eljárás megkezdését megelőzően a HUNADO értesíti a sportolót vagy bármely olyan személyt, akivel szemben doppingvétség merült fel és amennyiben ezek a személyek nem mondanak le a meghallgatásról, akkor az ügy a bizottság elé kerül. Gyorsított eljárás is lefolytatható, amennyiben a Doppingbizottság ezt lehetővé teszi.³³ Az ilyen meghallgatásokon a WADA is jelen lehet megfigyelőként, valamint az érintett sportoló vagy szakember nemzeti szövetségének tagja is.

Nem kötelező a sportolónak vagy egyéb személynek a meghallgatás jogával élnie, arról való lemondásával azonban elfogadhatja a HUNADO által felajánlott következményeket. Amennyiben a megküldött értesítésben foglaltakat nem vitatja, az úgy értelmezhető, hogy lemond a meghallgatásról, elismeri a doppingvétséget és elfogadja a következményeket is. Minden meghallgatási folyamatnak tiszteletben kell tartani a következő alapelveket³⁴:

- Igazságosnak, pártatlannak és működésileg függetlennek kell maradnia
- Elérhetőnek és megfizethetőnek kell lennie
- Ésszerű időn belül le kell folytatni
- Tájékoztatáshoz való jog
- Ügyvédi képviselőhöz való jog
- Bizonyítékokhoz való hozzáférés és azok betérjesztésének joga

---

³³ Ezek kivételes esetek, általában akkor fordulnak elő, hogyha egy sportesemény előestéjén merül fel a doppinggyanú, hiszen itt kérdésessé válik a sportoló részvétele az eseményen.

³⁴ Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat. Nemzetközi Szabvány. Eredménykezelés. 2023. 8.8.

- Írásbeli és szóbeli beadványok benyújtásához fűződő jog
- Tanúk behívásához és kikérdezéséhez való jog
- Sportoló vagy más személy saját költségén történő tolmácsoláshoz való jog
- Sportoló vagy más személy joga a nyilvános meghallgatáshoz

A meghallgatás végén a bizottság egy írásos határozatot ad ki, amely tartalmazza a döntést, annak indokolását, valamint az alkalmazandó szankciót. A határozatok fellebbezhetők: ez kiterjed minden, az ügy szempontjából releváns kérdésre és bármely fél előterjeszthet olyan bizonyítékot, érvelést vagy igényt, amelyet az elsőfokú meghallgatás során nem vettek figyelembe. Ha a doppingvétség nemzetközi sporteseményt vagy sportolót érint, akkor kizárólag a Nemzetközi Sport Döntőbíróóság (Court of Arbitration for Sport, továbbiakban CAS) előtt fellebbezhető az ügy. Amennyiben nincs lehetőség rá, hogy a CAS-nál fellebbezzék meg a határozatot, akkor a magyar Sport Állandó Választottbíróóság előtt kell lefolytatni az eljárást.

5. Doppingellenes küzdelem szabályozása, felügyelete

A sport meghatározott értékeket képvisel: fair play elve, egészségmegőrzés, kikapcsolódás és önmagunk korlátainak legyőzése. Mindezen értékekkel szemben áll a dopping. Minden ellenőrzés és szabályozás ellenére gyakran lehet hallani, hogy egy sportoló pozitív doppingtesztet produkált. Nagy szükség van arra, hogy a sportszövetségek és a hatóságok közösen lépjenek fel ezellen a probléma ellen, hiszen amíg nincs egy szigorú szabályozás, addig szinte azt lehetne mondani, hogy egy bizonyos mértékig elfogadják, ha valaki doppingol.

5.1. Nemzetközi szintű szabályozások

Már az 1960-as években is tett lépéseket az Európa Tanács, hogy felhívja milyen károsító hatással bír az emberi szervezetre a különböző kábítószer-fogyasztás és doppingerek használata. Ezt követően a Doppingellenes Konvenció Monitoring csoportja, különböző kutatásokat folytatott, ám ez nem volt elég ahhoz, hogy megakadályozza a dopping elterjedését világszerte, ezért felállították az antidopping világügynökséget, melynek kezdeményezését a NOB vállalta. 1989-ben az Európa Tanács elfogadta a 135. számú, Tiltott teljesítményfokozó szerek és módszerek ellen egyezményét, vagy másnéven a Doppingellenes Egyezményt. Ennek célkitűzése: *„A Felek, abból a célból, hogy csökkentsék s majdan felszámolják a sportbeli doppingot, vállalják, hogy alkotmányos kereteiken belül megteszik a jelen Egyezmény végrehajtásához szükséges intézkedéseket.”*³⁵ Ez magában foglalta a tiltott anyagokkal való kereskedést, a doppingvizsgálatok bevezetését, az eljárások folyamatos fejlesztését és a büntetések hatékonyságának ellenőrzését is. Bármely aláíró fél delegálhatott tagot az Európa Tanács Doppingellenes Megfigyelő Csoportjába. 2002-ben Kiegészítő Jegyzőkönyvet csatoltak az egyezményhez, hogy ezzel elősegítsék a nemzetközi bilaterális és multilaterális szerződések összehangolását és hatékonyságát. Fontos azonban kiemelni, hogy felhatalmazták a WADA-t és az irányítása alatt működő szervezeteket hogy szinte bárhol, bármilyen helyzetben ellenőrzéseket végezzenek.

10 évvel később Lausanne-ban megalapították Nemzetközi Doppingellenes Ügynökséget (WADA), amely az Európai Uniót is magába foglalja. A szervezet célja, hogy segítse a doppingellenes küzdelmet, tagjait pedig az olimpiai mozgalom szervezetei, hatósági

---

³⁵ 2003. évi LXXVIII. törvény az Európa Tanács keretében Strasbourgban, 1989. november 16-án létrejött, a tiltott teljesítményfokozó szerek és módszerek használata elleni Egyezmény kihirdetéséről. 1. cikk

és kormányzati szervek delegálják. A szervezet együttműködik a kormányzatszervekkel, hivatalos és civil szervezetekkel és közösen olyan irányelveket határoznak meg, amelyek kiterjednek minden ország minden sportolójára. Megfelelő háttérrel biztosít az országoknak és békítő szerepet vállal az ebből fakadó konfliktusokban. Az itt meghatározott vizsgálatokat elvégezhetik a nemzetközi és nemzeti sportszervezetek, valamint erre a feladatra kinevezett hatóságok. Az itt kiadott nyilatkozat magába foglalja a sportoló jogait, doppingvétséggel szemben alkalmazott szankciókat és a nemzetközi szervezetek feladatait. 2003-ban került kiadásra, az első WADA Kódex Koppenhágában, amelyet azóta többször is átdolgoztak. A Kódex összhangban van az Európai Tanács által kiadott Doppingellenes Egyezményrel.

1999-ben határozták meg az EU doppingellenes politikáját. Az Európai Bizottság szempontjai alapján fokozott figyelmet fordítottak a doppingszerek azonosítására, azok használatának kimutatására és a különböző oktatási, prevenciós programokra is. Fontos szerepet játszanak az EU egészségügyi előírásai is: az irányelv tiltja a gyógyszeripari termékek rendellenes vagy nem megengedett használatát.

A WADA mellett a NOB, az Európai Olimpiai Bizottság (European Olympic Committees, EOC), Nemzetközi Egyetemi Sportszövetség (International University Sports Federation, FISU) és rengeteg más szervezet dolgozik azon, hogy megtalálják a legoptimálisabb megoldást a dopping visszaszorítására.

Az újabb doppingszerek és módszerek gyors és folyamatos megjelenése miatt, a nemzetközi szervezeteknek is lépést kell ezekkel tartaniuk. A minden évben kiadott tiltólista mellett, külön tájékoztatókat adnak ki a nagyobb sportesemények, például világ bajnokságok és olimpiák előtt is. Így történt ez a 2020-as Olimpián is, amelyet a COVID-19 világjárvány miatt 2021-ben került megrendezésre Tokióban.

5.2.1. Szankciórendszer

A WADA Doppingellenes Szabályzata kimerítő leírást tartalmaz a doppingvétséggel tetten ért sportolókkal szemben.

A szabályzat értelmében, minden olyan személynek joga van a tisztességes meghallgatáshoz, akit doppingvétség elkövetésével gyanúsítanak. Ha valaki sporteseménnyel kapcsolatban hallgatnak meg, az mindig gyorsított eljárásban történik, ha ezt lehetővé teszi mind a doppingellenes szervezet, mind a meghallgató testület szabályai. A meggyanúsított személy kérheti a Nemzetközi Sport Döntőbíróság előtti meghallgatást is, ehhez azonban szükséges a sportoló, a WADA és az eredménykezelési felelősséggel rendelkező

doppingellenes szervezet hozzájárulása. A következőkben szeretném bemutatni a 2021-es WADA CODE szankciórendszerét.

Eredmények érvénytelenítése

Egyrészt az adott sporteseményeken, amelyeken doppingvétséget követnek el az elért eredményeket érvénytelenné nyilvánítják. Több eredmény érvénytelenítésekor azonban figyelemmel kell lenni a doppingvétség súlyosságára, illetve hogy azt megelőzően a sportoló teszteredményei negatívak voltak-e. Abban az esetben, ha a sportoló bizonyítani tudja, hogy nem terheli vétkesség és gondatlanság sem, akkor más versenyekről származó egyéni eredményei nem kerülnek törlésre. Ez alól kivétel képez, ha valószínűsíthető, hogy a doppingvétség más versenyek eredményeire is hatással volt.

Eltiltás tiltott anyagok és tiltott módszerek jelenléte, használata, megkísérelt használata vagy birtoklása miatt

Ez a szankció 4 éves eltiltást jelent, két esetben: ha a nem meghatározott anyagra elkövetett doppingvétség nem volt szándékos és ezt a sportoló vagy más személy tudja is bizonyítani, illetve akkor, ha érint meghatározott anyagot és a doppingellenes szervezet bizonyítani is tudja a szándékosságot.³⁶ Ha valamilyen okból kifolyólag az előbb említett cikk nem alkalmazható, abban az esetben az eltiltás időtartam 2 év lehet.

Más szabály vonatkozik azonban az olyan szerekre, amelyek függőséget okoznak. A versenydőszakon kívüli alkalmazás, amennyiben a fogyasztás nem függött össze a sportteljesítmény növelésének szándékával, akkor a sportoló 3 hónapra tiltható el. Ha viszont versenydőszakban alkalmazzák, de tudja azt bizonyítani, hogy a fogyasztás nem a teljesítmény növelése miatt történt, akkor a felhasználás, birtoklás és fogyasztás nem minősül szándékosnak.

Eltiltás más doppingvétségeikért

Ebbe a csoportba tartozik a mintaadás elkerülése, megtagadása vagy elmulasztása³⁷, illetve a doppingellenőrzés bármely elemének a sportoló vagy más személy általi manipulálása

---

³⁶ WADA CODE. 2021. 10.2.1. cikk

³⁷ WADA CODE. 2021. 2.3. cikk

vagy arra tett kísérlet³⁸. Ezekben az esetekben 4 évre tiltható el az elkövető személy. Kivételt képeznek az olyan esetek, amikor a mintaadás elmulasztásakor a sportoló bizonyítani tudja, hogy a doppingvétség nem volt szándékos, vagy egyéb olyan rendkívüli körülményre hivatkozik, ami alkalmas rá, hogy a kiszabott időt mérsékelje. Védett személy esetében a fent említett elkövetési magatartások eredményeképpen 0-2 évig terjedő eltiltással büntethetők.

Minimum 4 év, de akár élethosszig tartó eltiltás is kiszabható, a súlyosságától függően, ha tiltott anyagot adnak be vagy tiltott módszert alkalmaznak, illetve kísérlelnek meg sportolón versenyzési időszakon belül és azon kívül.³⁹ Emellett ide tartozik még, ha az előbbieket esetében valaki bűnrészesként végrehajtja vagy megkísérli a tevékenységet⁴⁰. Amennyiben az ilyen tevékenységet nem csak a sporttal kapcsolatos törvényeket vagy szabályokat sértene meg, azt jelenteni kell az igazságügyi, közigazgatási vagy szakmai hatóságok felé.

Ha tiltott anyaggal vagy tiltott módszerrel történő üzérkedés vagy annak kísérlete állapítható meg sportoló vagy más személy részéről⁴¹, akkor az eltiltás ideje 2 évtől élethosszig terjedhet. Hasonló időkeret szabható ki, ha a sportoló vagy más személy a hatósági bejelentés megakadályozása érdekében fenyegetést vagy megtorlást helyez kilátásba.⁴²

Súlyosító körülmények

A súlyosító körülményeket a doppingvétségek egyedi vonásai alapján határozzák meg, amelyekkel indokolni tudják a gyakorlatban használt büntetéseknel hosszabb idejű eltiltások kiszabását. A büntetés idejének hosszabbítása alól kivételt képez az az eset, amikor a sportoló vagy más személy bizonyítani tudja, hogy a doppingvétség elkövetéséről nem volt tudomása.

Eltiltási időszak mellőzése, csökkentése súlyos vétkesség vagy gondatlanság hiányában

Ha bizonyítani tudják a vétkesség vagy gondatlanság hiányát, akkor mellőzhetik az alkalmazandó eltiltás kiszabását. Eltiltás helyett megrovásban részesíthetik azt a személyt, aki a doppingvétséget egy meghatározott szer vagy módszer segítségével követi el, és bizonyítani tudja a súlyos vétkesség vagy gondatlanság hiányát.

---

³⁸ WADA CODE. 2021. 2.5. cikk

³⁹ WADA CODE. 2021. 2.8. cikk

⁴⁰ WADA CODE. 2021. 2.9. cikk

⁴¹ WADA CODE. 2021. 2.7. cikk

⁴² WADA CODE. 2021. 2.11. cikk

Védett személy vagy szabadidő-sportoló esetében is alkalmazható megrovás vagy legfeljebb 2 év eltiltás vétkesség súlyától függően, ha bizonyítani tudja, hogy súlyos vétkesség vagy gondatlanság nem terheli őt és azt függőséget nem okozó szerrel követte el.

Többszöri doppingvétséget elkövető sportoló vagy más személy esetén több büntetési lehetőséget enged meg a szabályzat. Második elkövetés után kiszabható 6 hónapos eltiltás, illetve ha az ismételt elkövetés tényét nem veszik figyelembe, akkor az első és második eltiltási időszakok összege. Az eltiltási időszak kétszerese is kiszabható abban az esetben, ha a második doppingvétséget első vétségként kezelnék. Ha harmadszorra is elkapják az elkövetőt, akkor minden más szankciót kizárva életfogytig tartó eltiltás szabnak ki, azzal a kivétellel, ha az időtartamot csökkenteni tudják vétkesség, gondatlanság vagy ezek súlyos formájának hiánya miatt, illetve ha a sportoló részéről holléti mulasztás⁴³ történik. Ezekben az esetekben az eltiltási idő 8 évtől életfogytig terjedhet.

Különleges esetekben a WADA felhatalmazhat arra doppingellenes szervezeteket, hogy titoktartási megállapodást kössön, ami arra irányul, hogy az érdemi együttműködés tényét és jellegét nem, vagy csak később és korlátozott mértékben tegyék nyilvánosan elérhetővé.

Csapatokat érintő szankciók

Csapatok esetén is érvényesek a fentebb kifejtett szankciók. Ezekben az esetekben, ha egy sportesemény előtt a csapatból egynél több tag kap értesítést doppingvétségről, akkor az egész csapatot célzott tesztelésnek vetnek alá. Ha több mint két tagról derül, hogy doppingvétséget követtek el, akkor az adott sportesemény döntéshozatali szerve megállapítja az egyénekre és a csapatra kiszabott büntetést. A döntéshozatali szervnek vagy a nemzetközi szövetségnek lehetősége van arra is, hogy szigorúbb következményeket állapítsanak meg.

5.1. Hazai jogszabályok, szankciók

Európában a doppingellenes küzdelem kezdetétől fogva jelentős szerepet tölt be Magyarország. Ennek példájául szolgál az is, hogy a Doppingellenes Egyezményt elsőként ratifikáltuk, emellett pedig a Monitoring Group éves közgyűlésén rendszeresen képviselteti magát és több munkacsoporti ülésen is részt vesz hazánk. Olyan doppingellenes politika kerül

---

⁴³ WADA. 2021. 2.4. cikk: „Ha egy nyilvántartott vizsgálati csoportba tartozó sportoló 12 hónapon belül megvalósítja 3 elmulasztott teszt és/vagy elmulasztott bejelentés bármely kombinációját az Eredménykezelésre vonatkozó nemzetközi szabvány meghatározása szerint.”

kidolgozásra, ami nagy hangsúlyt fektet a tisztességes felkészülésre. Rendszeres, bármikor elvégezhető és minden versenyzőre kiterjedő doppingvizsgálatokat igyekeznek lefolytatni, valamint komoly hangsúlyt helyeznek a jövő nemzedékeinek tájékoztatására is. Rendszeresen szerveznek prevenció programot és kiadványokat jelentetnek meg annak érdekében, hogy felhívják a figyelmet a fair play elvére, valamint a doppingszerek használatának következményeire. Az éppen aktuális tiltólistát és egyéb hasznos információkat a Magyar Olimpiai Bizottság (továbbiakban MOB) folyamatosan aktualizálja weboldalán.

A magyar doppingellenes tevékenységet a MOB koordinálja, amelynek két fő pontja az ellenőrzés és a felvilágosítás. Ők határozzák meg a főbb irányelveket, ellenőrzendő szempontok körét és szankcionálások módját. Az ellenőrzések lefolytatása történhet bejelentéssel vagy véletlenszerű ellenőrzéssel. A bejelentett ellenőrzést kérhetik sportszövetségek a Nemzeti Sporthivatallal történő egyeztetést követően, figyelemmel az adott évi versenynaptárra. A véletlenszerű ellenőrzést a Doppingellenőrzést Kontrolláló Csoport rendeli el, ami lefolytatható felkészülési időszakban, versenyen kívül és versenyen is. A felkészülési időszakban lefolytatott ellenőrzések rendszerint a dopping érzékeny sportágakat célozzák. A kiszállási díjak a vizsgálatot kérőt terhelik (kivételez jelentenek ez alól a be nem jelentett vizsgálatok), a laboratóriumi vizsgálatok költségét pedig a MOB fedezi. A Doppingellenes Kontrolláló Csoport tagjai közé tartozik a MOB főtitkára, MOB Orvos Bizottságának vezetője, MOB Sportoló Bizottságának tagja és NSH Tudományszervezési Osztályának tanácsosa.

A 363/2021. (VI. 28.) Kormányrendelet a doppingellenes tevékenység szabályairól értelmében: *„doppingellenes tevékenység a doppingellenes oktatás és tájékoztatás, vizsgálateloszlási tervezés, nyilvántartott vizsgálati csoport gondozása, a sportoló biológiai útlevelének kezelése, teszt végzése, mintaelemzés szervezése, információgyűjtés és vizsgálat lefolytatása, gyógyászati célú mentességre vonatkozó kérvény feldolgozása, eredménykezelés, doppingeljárás lefolytatása, a kiszabott következmények betartásának figyelemmel kísérése és a következmények betartatása, valamint doppingellenes szervezet által vagy annak nevében végzett minden egyéb doppingellenes tevékenység a Nemzetközi Doppingellenes Ügynökség (a továbbiakban: WADA) Nemzetközi Doppingellenes Szabályzatának (a továbbiakban: WADA Szabályzat) és a nemzetközi követelményeknek megfelelően.”*⁴⁴

A magyar büntetőjog a teljesítményfokozó szerrel való visszaélést a 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban Btk.) XVII. Fejezet: Az egészséget veszélyeztető bűncselekmények részében szabályozza. Ez a fejezet foglalja magába azokat a

---

⁴⁴ 363/2021. (VI. 28.) Kormányrendelet a doppingellenes tevékenység szabályairól. 1.§ 1.

bűncselekményeket, amelyeknek következménye lehet az emberi egészség károsodása. Ennek a veszélyeztető magatartás kifejtésének két módja van. Elsőként olyan anyagot, vagy akkora mennyiségben juttat akár saját maga, akár valaki más az ember szervezetében, aminek következtében veszélybe kerülhet az adott ember egészsége. Ide tartozhat például a kábítószer vagy tiltott teljesítményfokozó szer. Másik mód, amikor egészséges vagy beteg emberek részére, olyan megtévesztő helyzetet hoznak létre és/vagy ezekben hamis termékeket adnak el. Ezekről az emberek állapotuk javulását várják, ám ez az eredmény azonban elmarad és adott esetben rosszabbodhat is.

A teljesítményfokozó szerrel való visszaélést a 185.§-ként található Btk.-ban. „*E § alkalmazásában tiltott teljesítményfokozó szer: minden olyan szer, amely hatóanyagára tekintettel az anabolikus szerek, peptid hormonok, növekedési faktorok és rokonvegyületeik, hormon antagonisták és modulátorok közé tartozik, és nevesítve szerepel a sportbeli dopping elleni nemzetközi egyezmény I. mellékletének kihirdetéséről szóló kormányrendeletben.*”⁴⁵ Ahogy korábban már említettem a teljesítményfokozó szerek listája folyamatosan frissül és bővül, így a Btk. sem tartalmaz kimerítő felsorolást. A bűncselekmény elkövetési magatartásai közé tartozik az előállítás, a kínálás, forgalomba hozatal, átadás és orvosi vagy állatorvosi vényen rendelés. Minősített esetként jelenik meg, ha valaki 18. életévét be nem töltött személy jut a tiltott teljesítményfokozó szerhez, illetve ha 18. életévét betöltött személy 18. életévét be nem töltött személy számára előállít, kínál, átad vagy forgalomba hoz. Maga bűncselekmény akkor valósul meg, ha a cél egyenes szándékkal a sportteljesítmény fokozására irányul, emellett pedig az előkészületet is bünteti a jogalkotó. Elkövetőként, társtettesként, felbújtóként és bűnsegéd bárki részt vehet az elkövetésként, azonban súlyosbító körülményként értékelendő, ha kiskorú is érintett a cselekményben. A törvényben nem találhatóak módszerek felsorolása, ez pedig abból fakad, hogy csak az egészséget valószínűleg károsító szerekre terjed ki a büntethetőség. Nem tartozik eredmény a bűncselekményhez, így ez egy immateriális bűncselekmény.⁴⁶

5.1.1. A doppingolás büntetőjogi vetülete

Különbséget kell tennünk azt illetően, hogy mikor válik a doppingolás büntetőüggé és mikor marad a sportjog területén. Sok ország jogrendjében találhatók doppingra vonatkozó

---

⁴⁵ 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 185. § (6)

⁴⁶ Belovics Ervin, Molnár Gábor Miklós, Sinku Pál: Büntetőjog II. Különös rész. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft. 2019. 169-170. oldal

szabályozások, amelyekben kivétel nélkül közös, hogy a doppingolást segítőket és rábírókat szigorú szabályok alapján rendelik büntetni. A büntetőjog által kínált eszközöket főként a kereskedő és terjesztő magatartásokkal szemben kell alkalmazni. Ennek fő területe leginkább a szabadidős sportokat érinti, hiszen ott is előfordulnak a teljesítményfokozó szerek, nem csak az élsportolóknál. Nem véletlen, hogy a Btk. ezt a bűncselekményt az egészséget veszélyeztető bűncselekmények részében szabályozza. Napjainkban nagy divatnak örvend a testépítés és ebben a sportágban nagyon gyakran alkalmaznak valamilyen doppingszereket. Mivel a mindennapi életben is nagyon könnyen lehet doppingszerekhez jutni, gondoljunk csak abba bele, hogy ezeket legálisan, gyógyszerertárban be lehet szerezni orvosi rendelvényre, fontos azt megemlíteni, hogy ez önmagában még nem von maga után semmilyen jogkövetkezményt. Ahhoz, hogy valóban bűncselekményről beszélhessünk, ahogy már fentebb is említettem, szándékosan a sportteljesítmény fokozása céljából történjen a felhasználás.

Miként a fentiekből is világossá válik, hogy egy hétköznapi embernek „nincs sok veszítenivalója”(ez persze nem teljesen igaz, hiszen előfordulnak olyan esetek, amikor a teljesítményfokozó szerek használatának következtében valaki életét veszti), azzal szemben az élsportolók nagyon is sokat veszíthetnek. Az ilyen versenyzők esetében már a legsúlyosabb doppingvétség is komoly szakmai és egész életre kiható következményekkel jár. Amennyiben egy sportolót 4 évre eltiltanak a versenyzéstől, szükségtelen hogy további büntetőjogi következményeket állapítsanak meg.

6. Precedensként szolgáló esetek

Ebben a fejezetben különböző jogeseteket szeretnék bemutatni, amelyek közül sok nagyobb sajtóvisszhangot is kapott. Rengeteg világszinten ismert sportoló neve került már összefüggésbe doppingolással és bár innét is rengeteg példát lehetne felsorolni, sajnos a magyar sportéletben is előfordulnak nagyobb horderejű ügyek. A továbbiakban 5 sportág dopping eseteit ismertetném

6.1. Benedek Tibor-ügy⁴⁷

Benedek Tibor neve szinte összeforrt a magyar vízilabdával, így nem ismeretlen egy magyar ember számára sem. A sokéves pályafutása alatt több itthoni és külföldi csapatban is igazolt játékos volt, valamint szerepelt a nemzeti válogatottban is.

1996 és 2001 között Olaszországban, Rómában játszott, ahol rendszerek a szűrőpróbaszerű doppingellenőrzések. Mindig a mérkőzések előtt közlik a játékosokkal, hogy lesz-e a doppingvizsgálat. Az 1999-es bajnoki elődöntő előtt Benedek Tibort is kihívták ellenőrzésre, majd a levett mintákat a kölni laboratóriumba vitték kivizsgálásra. A nagy távolságok miatt az eredményt csak 1 hónappal később kapták meg. Benedek mellett 2 másik játékosnál is pozitív eredmény született. Két társánál efedrin⁴⁸ származékokat találtak, nála pedig chlortestosteron tartalmú anabolikus szteroidot. Az efedrint használók közül Riccardo Vannini figyelmeztetést, Vladimír Vujasinovics elsőfokon 3, másodfokon 1 hónap eltiltást kapott. Benedek esetében az elsőfokon minimálisan kiszabható eltiltás 2 év volt. Mind a magyar, mind az olasz sajtó által nagy visszhangot kapott. Benedek mintájából a clostebol nevezetű anyagot mutatták ki, amely a Trofodermin nevezetű kenőccsel került a szervezetébe. A krém egy korábbi szemölcs eltávolítás miatt kezdte használni, majd később már alkalmasszerűen az ágyékhajlatára kente. A kenőcs tulajdonsága, hogy elősegíti a nyílt sebek gyógyulását nedves környezetben is, így az ágyékhajlatra kenve kezeli a fürdőnadrág okozta erős bőrirritációt.

A „B” teszt egy nappal előzte meg a Vízilabda Európa Bajnokság nevezésének időpontját, így Benedek Tibor részvétele kérdésessé vált. A magyar szövetség lehetőséget kapott arra, hogy a megengedett 15 játékos helyett 16-ot nevezzen, az ügy lezárultával azonban

---

⁴⁷ Somogyi-Kovács Anita: Orvosok és egészségügyi szakdolgozók büntető jogi felelősségének vizsgálata a doppingolásban, sportteljesítményt fokozó tiltott teljesítményfokozó szerek használatának tekintetében. Tanulmány (a szerző szakdolgozata alapján). 2016. 28-30. oldal

⁴⁸ Izgatószerként, étvágycsökkentőként, koncentrációt segítő anyagként, érösszehúzóként és alacsony vérnyomás kezelésére is használják

le kellett csökkentenie 15 főre. Az eredmények megérkezése után, Benedek és orvosai igazolni tudták, hogy a kenőcs kevesebb tesztoszteront tartalmaz, azonban egy ilyen esetben ez sem sokat változtat a végkimentelen. Az Olasz Doppingellenes Ügyészség augusztus 30-án tárgyalta az ügyét, azonban büntetést nem szabhattak ki rá. Ennek következtében Benedek Tibor nem vehetett részt az Európa Bajnokságon. Másodfokon az Olasz Fegyelmi Bizottság 8 hónapra csökkentette a minimálisan kiszabható 2 éves eltítást. Ezután az ügy felkerült a harmadfokon az Olasz Szövetségi Fellebbező Bizottsághoz, akik a 8 hónapot 3 hónapra módosították. A Nemzetközi Úszó Szövetség (Fédération Internationale De Nation, továbbiakban FINA) szintén meghallgatásra hívta be a magyar vízilabdást, amit azzal indokolt, hogy a FINA szabályozása szerint az anabolikus szerek használatáért, minimálisan 1 év eltítás szabható ki. Az ügyet tárgyaló háromtagú bírói tanács döntése 15 hónap eltítás volt, amelyet azzal indokolt, hogy a kimutatott alacsony eredmény csak az idő múlásával indokolható, valamint a krém használatának okáért nem volt megfelelő indoklása Benedekéknek.

Az eltítás időszaka beleesett az olimpia időszakába, azonban a Nemzetközi Sport Döntőbíróóság még megváltoztathatta az ítéletet. Di Roberto, aki Benedek Tibort kezelte a szemölcs műtétekor, elmondta, hogy erre a problémára nem tudott más gyógyszert felírni, illetve hogy nem gondolta, hogy a vizeletből kimutatható a kenőcs szteroid komponense. A CAS végül 8 hónapos eltítást állapított meg az ügyben, így lehetővé vált Benedek számára az olimpiai részvétel. Ezzel szemben az orvos nem kapott semmilyen büntetést.

Visszavonulását követően edzőként dolgozott, 2013 és 2016 között pedig a Magyar Vízilabda Válogatott szövetségi kapitánya volt. 2020-ban rák következtében elhunyt.

6.2. Horváth Bence és Szomolányi Máté ügye

A kajak-kenu sportágakban elég gyakran hallani pozitív dopping eredményekről. Ez az eset nagy visszhangot kapott a hazai sajtóban, mivel a kajak kettős eredményeinek köszönhetően biztosította indulását a 2016-os riói olimpián, amelyen aztán a doppingteszt eredménye miatt nem vehettek részt.

Ahhoz, hogy kutatásomhoz teljes mértékben hiteles tényeket és adatokat használhassak fel, Szomolányi Máté megkeresésemre beleegyezett egy mélyinterjú készítésébe.⁴⁹ Első és legfontosabb lépésként szeretném bemutatni az interjúalanyomat. Szomolányi Máté 2004-ben kezdte meg kajakos pályafutását Győrben, 2008 és 2017 közötti időszakban pedig már válogatottként szerepelt. Az utolsó 6-7 évében Horváth Bencével szerepeltek eredményesen

---

⁴⁹ Az interjún elhangzott kérdések a Mellékletek között találhatók.

K2 200 méteres versenyszámban.⁵⁰ Máté legjobb eredményei közé tartozik a párosban elért a 2016-os felnőtt Európa-bajnokság ezüst érem, két U23-as világbajnokságon szerzett arany és bronz érem. Ezen kívül, magáénak tudhat egy ifjúsági Európa-bajnokságon elért 4. helyet, illetve az Olimpiai Reménységek Versenyén háromszor állhatott a dobogó legfelső fokára.

2016 és 2017 között megközelítőleg 7 doppingellenőrzésen vett részt, amelyből 4 a riói olimpia évében volt. Az olimpiai válogató megnyerése után a helyszínen, utána pedig győri edzéseiken, illetve szolnoki edzőtáborban keresték fel őket az ellenőrök. A 2016 júliusában levett mintákat az ausztriai Siebelsdorfbán található laboratórium mellett, tovább küldték a WADA londoni referencia laboratóriumába is, valamint a NOB számára is, mivel a mintavétel már az olimpiai időszak alatt történt. A tesztet követően, edzőtáborba való utazás közben a páros tagjait behívták a Magyar Kajak-Kenu Szövetséghez (továbbiakban MKKSZ). Odaérkezve őket és edzőjüket is külön meghallgatták, majd elmondták nekik, hogy pozitív lett az eredményük. Aznap délutánra összehívtak egy elnökségi ülést a szövetségen belül, amelyen a MACS vezetője Tiszeker Ágnes is jelen volt. Itt egy szavazás keretein belül meghozták a döntést, miszerint a Horváth-Szomolányi páros a minta miatt veszélyt jelent az olimpiára utazó magyar csapatra és mivel még nincs konkrét eredmény a vizsgálatukról, ezért helyettük Molnár Péter és Tótká Sándor páros fog indulni a riói olimpián.⁵¹ Horváth Bence és Szomolányi Máté ezt követően értesítést kaptak arról, hogy ellenük fegyelmi eljárást indítottak. Ez szokatlan volt abból a szempontból, hogy ha egy sportolóval szemben doppingvétség gyanúja merül fel, akkor ellene doppingeljárást szoktak kezdeményezni, nem pedig fegyelmit.

6.2.1. Vizsgálatok eredménye

Annak ellenére, hogy a szövetség pozitív eredményként hozta a sportolók tudomására a vizsgálat eredményét ez nem teljesen felelt meg a valóságnak. Abban az évben a már korábbiakban is alkalmazott Hgh Izomorf növekedési hormonon végzett doppingteszt mellett bevezetésre került a Hgh Biomarker növekedési hormon doppingteszt is. Az utóbbi esetben egyik sportolónak sem született atipikus eredménye, azonban a korábban említett esetben már volt rá példa. Ezek a tesztek nem közvetlenül a szintetikus hormon használatát valószínűsítő jeleket mérik, hanem az eltolódó fehérjetípusok arányait, valamint a növekedési hormon beadásának hatására megváltozó biomarkerek szintjeit. Bár a nyilatkozatoknál többször is

---

⁵⁰ Ez a sportágban az egyik legrövidebb, leggyorsabb versenyszám.

⁵¹ <https://m4sport.hu/2016/08/12/a-riobol-hazakuldott-kajakosok-mintai-a-wada-szerint-sem-negativak/>
(letöltés: 2023.08.25.)

együttesen emlegetik a két sportoló nevét, Szomolányi Máté Hgh Biomarker tesztje egyből negatív lett a Siebelsdorfi laboratóriumban, így az ő esetében nem volt szükség rá, hogy a mintát tovább küldjék a referencialaborba. Horváth Bence mintája Ausztriában nem atipikus eredményt, hanem úgynevezett előzetes analitikai eredményt (Presumptive Analytical Finding)⁵² adott, emiatt került továbbításra Angliába. Ez a mintája azonban neki sem lett egyszer sem atipikus. Bence mintáját Rióba is kiküldték, Máté esetében azonban ez nem történt meg, mivel neki már 2016. augusztus 1-én az összes labor eredménye ismert volt.

Az olimpia megkezdését követően az szerepelt az ADAMS rendszerben, hogy a vizsgálatnak még nincs eredménye. Az ügy 2016. augusztus 10-től vett váratlan fordulatot, ugyanis a Horváth Bencétől levett minta státusza, a riói referencia laboratóriumban elvégzett vizsgálatok után a nemzetközi doppingvizsgálati eredményeket nyilvántartó rendszer online felületén negatívra változott. A MACS vezetője erre reagálva, azt a közleményt adta ki, hogy a vizsgálat továbbra is folyamatban van, ez csupán egy részeredmény.⁵³ Az olimpiát követően, ahol a Molnár-Tótká páros a 4. helyet szerezte meg K2 200 méteren, ösztől több tárgyaláson kellett részt vennie a Horváth-Szomolányi párosnak.

Felkértek egy független orvos szakértőt, akitől többek között arra nézve kértek véleményt, hogy iratanyag alapján megállapítható-e az adott vérminták levételének időpontjában az exogén módon bejuttatott (szintetikus) növekedési hormon jelenléte a sportolók szervezetében, eltér-e a mért növekedési hormon értéke az átlagértékektől, illetve hogy mekkora az esély rá, hogy az átlagot meghaladó értéket a természetes ingadozás okozta. A növekedési hormonról tudni kell, hogy 190 vagy 191 aminosavból álló peptidhormon, ami minden ember szervezetében megtalálható bármilyen életkorban. Ennek az értéke szinte mindig változik, nincs olyan, hogy stagnálna. Az ilyen esetekben a mintavizsgálatánál két féle módszer alkalmaznak: az izoform és a biomarkeres módszert. Mindkettő képes rá, hogy kimutassa a doppingvétséget, azonban eltérő időtartam alatt. A szakértő a minden rendelkezésére álló dokumentációt átnézve megállapította, hogy az iratok alapján nem lehet minden kétséget kizáróan, hogy a mintavételkor bejuttatott növekedési hormon lett volna a sportolók szervezetében. A másik két kérdésre nem tudott választ adni, mivel a laboratóriumban törzs adatokat és a mért koncentrációk értékével nem rendelkezett.⁵⁴

---

⁵² Egy olyan minta vizsgálati eredményének státusza, amelyre vonatkozóan a kezdeti vizsgálati eljárás során gyanús eredményt kaptak, de a megerősítő vizsgálatot még nem végeztek el.

⁵³ https://index.hu/sport/2016/rio/2016/08/15/bonyolodik_a_doppinggyanu_miatt_kizart_kajakosok_sztorija/ (letöltés: 2023.08.25.)

⁵⁴ Szabados György: Igazságügyi szakértői vélemény. 2016.

6.2.2. Az ügy utóélete

A tárgyalások elhúzódtak egészen 2016 decemberéig, amikor a szövetségben lezajlott a tisztújító közgyűlés, ami után az eljárást kezdetén jelenlévő 4 tisztségviselőből 3 pozícióra új személyek kerültek. 2017 januárjában a Fegyelmi Bizottság határozata jogerőre emelkedett. A határozat kimondta, hogy Horváth Bence és Szomolányi Máté nem követett el doppingvétséget, ezért visszakapták a versenyengedélyüket.

A tárgyalás folyamatát több Tiszker Ágnestől és az MKKSZ-től származó nyilatkozat övezte. Ezek több esetben is olyan információkat tartalmaztak, amelyek többször is a Doppingellenes Szabályzatban foglalt titoktartást sértették, emellett pedig pontatlanok, félrevezetők és hiányosak voltak. A páros polgári pert indított a szövetség ellen, azonban ezt később visszavonták. Erre reagálva, az MKKSZ közleményt adott ki, melyben továbbra is fenntartották az álláspontjukat, hogy kellő körültekintéssel jártak el és helyes döntést hoztak.⁵⁵ Az ügy lezárulta után Szomolányi Máté visszavonult az élsporttól, azonban továbbra is jelentős szerepet tölt be az életében a sport a foglalkozásának köszönhetően. Horváth Bence folytatta kajakos pályafutását, 2018 tavaszán azonban pozitív doppingminta miatt négyéves eltiltást kapott.⁵⁶ A sportoló nem ismerte el, hogy használta volna a tiltott szert, de arra sem tudott magyarázatot adni, hogy miért került a szervezetébe.

6.3. Kenderesi Tamás-ügy

2022 őszén, nem sokkal a megrendezésre kerülő úszó Országos Bajnokság fordulója előtt két magyar úszóval szemben a biológiai útlevelekben szereplő adatok elemzése alapján doppingvétség gyanúja merült fel.⁵⁷

Nem sokkal ezután kiderült, hogy az egyik érintett fél nem más, mint Kenderesi Tamás. Az ő visszalépésével kapcsolatban Dr. Sós Csaba, a Magyar Úszó Válogatott szövetségi kapitánya úgy nyilatkozott, hogy Kenderesi nincs olyan felkészült állapotban, hogy részt vegyen a bajnokságon. 2023 áprilisában Kenderesi Tamás kiadott egy nyilatkozatot a „Miért nem indulok az úszó Országos Bajnokságon?” címmel. Itt kitér arra, hogy 2022. április 27-én elvégzett doppingellenőrzést megelőző napon véréradáson vett részt, amelyet fel is vett az

---

⁵⁵ <https://m4sport.hu/2017/02/16/a-szovetseg-fenntartja-hogy-jogszeruen-jart-el-a-riorol-lemaradt-versenyzo-ugyeben/> (letöltés: 2023.08.25.)

⁵⁶ <https://kajakkenusport.hu/hir/negyev-es-eltiltast-kapott-horvath-bence> (letöltés: 2023.08.25.)

⁵⁷ <https://www.eurosport.hu/uszas/kenderesi-tamas-dopping-botrany-wada-biologiai-utlevel-sto9568165/story.shtml> (letöltés dátuma: 2023. 09.20.)

ellenőrző lapon. A minta feldolgozásakor azonban a véradás helyett vérátömlesztést jegyeztek fel a Hematologica táblára. Az így kapott eredmények miatt a vizsgálatot végző osztrák ellenőr korábbi, 2017-es minták eredményeit kifogásolhatónak, rendellenesnek jelölt meg. Abban az évben 11 vérmintát vettek le a sportolótól, ebből hármat érvénytelennek minősítettek, hármat a hűtési előírások megszegésével szállítottak a laboratóriumokba, egy mintát pedig edzés közben vettek le. Másik két minta elemzésre került, de mégsem építették bele a biológiai útlevelebe, így tehát a minták 63,6%-a nem vehető figyelembe a biológiai útlevelel kezelésekor.

A 2022 tavaszán levett mintát három, egymástól független külföldi analitikai szakértő vizsgálta és véleményezte. Ők Kenderesi által benyújtott bizonyítékok alapján közös nyilatkozatot adtak ki, amelyben elfogadták, hogy a 2022. április 27-én levett mintán nem történt vérmanipuláció, mivel az alacsonyabb Hgb értéket az előző napon történő véradás okozta. Az ügyben a MACS által delegált 3 fős bizottság fog döntést hozni.

A vád alapját jelenleg 6 minta szolgálja, négy 2017-es, egy 2021-es és a 2022-es, ezutóbbi azonban a véradás miatt kikerült a vizsgálatok alól. Méltán merül fel azonban a kérdés, hogy amennyiben a 2017-es minták esetében már az első vizsgálatkor felmerült a dopping gyanú, akkor miért nem került sor a sportoló értesítésére?⁵⁸

Elsőfokon nem jogerős marasztaló döntés született az ügyben.⁵⁹ Kenderesi Tamás fellebbezett a Lausanne-i székhelyű Nemzetközi Sport Döntőbíróshoz, mivel az ügy folyamatban van, további információkat nem közöltek. Választottbíróági fórum révén, mindkét fél választ magának egy bírót, majd a CAS elnöke is jelöl egy főt, így három főből álló tanács fog döntést hozni.⁶⁰

6.4. Simona Halep-ügy

2022 októberében került nyilvánosságra, hogy Simona Halep kétszeres Grand Slam-tornagyőztes román teniszező US Opent követő doppingtesztje pozitív eredményt kapott. A vizsgálat a Roxadustat nevű vérszegénység elleni gyógyszert mutatta ki a szervezetében, mindkét mintában. A Tenisz Tisztaságáért Felelős Nemzetközi Ügynökség (International Tennis Integrity Agency, továbbiakban ITIA) ideiglenesen felfüggesztette a teniszező

---

⁵⁸ <https://index.hu/sport/usz/2023/06/20/kenderesi-tamas-doppingugy-magyar-uszo-szovetseg-wada-dopping-kovats-timea/> (letöltés dátuma: 2023. 09.20.)

⁵⁹ <https://index.hu/sport/2023/05/18/kenderesi-tamas-magyar-uszoszovetseg-wada-dopping-nem-jogeros-dontes/> (letöltés dátuma: 2023. 09.20.)

⁶⁰ <https://24.hu/sport/2023/09/22/kenderesi-tamas-nemzetkozi-sportdontobirosag-cas-dopping-fellebezes/> (letöltés dátuma: 2023. 09.20.)

játékjogát, ám korábban már ő maga is nyilatkozta, hogy az év hátralévő részében nem fog több versenyen részt venni, mentális fáradtságra hivatkozva.⁶¹

Halep a közösségi oldalán közzétett nyilatkozatban tagadta, hogy tudatosan valamilyen tiltott szert használt volna. A tárgyalásra több mint 8 hónapot kellett várnia, ezalatt a Tennis Major szakportálnak adott interjúban nyilvánosságra hozta, hogy a roxadustat egy fertőzött étrendkiegészítővel került a szervezetébe.⁶² Az étrendkiegészítő megfelelt minden előírásnak a fertőzés azt jelenti, hogy a gyártási folyamatokban tiltott szer került abba. Ezt bizonyítékként be is nyújtotta a Nemzetközi Teniszszövetségnek (International Tennis Federation, továbbiakban ITF), ám az ITF elutasította azt. A szervezet doppingellenes szabályzatának értelmében Halep indítványozta, hogy független bizottság foglalkozzon az ügygel. Mindeközben a sportoló biológiai útlevelét is vizsgálni kezdte az ITIA, amelynek során szabálytalanságokat állapított meg.

2023. szeptember 12-én az ITIA bejelentette döntését, miszerint 2026 októberéig eltiltották Simona Halepet két különböző doppingvétség miatt.⁶³ Az egyik a szervezetében talált roxadustat, míg a másik vétséget a biológiai útlevel szabálytalansága okozta.

---

⁶¹ <https://index.hu/sport/tenisz/2022/10/21/simona-halep-megbukott-a-doppingteszten-a-korabbi-vilagelso/> (letöltés dátuma: 2023.09.18.)

⁶² <https://www.nemzetisport.hu/tenisz/tenisz-meddig-fog-ez-meg-tartani-halep-az-elhuzodo-doppingugyrol-2953763> (letöltés dátuma: 2023.09.18.)

⁶³ <https://24.hu/sport/2023/09/12/simona-halep-tenisz-eltiltas-dopping/> (letöltés dátuma: 2023.09.18.)

7. Összegzés

Ahogy Michael Schumacher, Formula 1-es versenyző mondta: „*Mindannyiunk célja a legjobbnak lenni a legjobbak között*”. Bár ebben az értelmezésében ez a mondat azt is jelentheti, hogy azáltal, hogy nálunk erősebb vagy jobb ellenfelekkel versenyzünk, arra sarkall minket is, hogy fejlődjünk és minél jobb teljesítmény nyújtsunk. Annak érdekében, hogy ezt a célt elérjék, sokan folyamodnak olyan szerekhöz, eszközökhöz, amivel azt gondolják, hogy kiemelkedhetnek a többiek közül. A kutatásom alapján elmondható, hogy a dopping a kezdetektől fogva jelen van a sportban és az emberiség fejlődésével, ez is fejlődött.

Ahhoz, hogy a jogalkotók a mai felgyorsult világban lépést tudjanak tartani a doppingolási módszerekkel és minél hatékonyabban fel tudjanak ellenük lépni, folyamatos figyelemmel kell kísérniük a mintavételeket és azok eredményeit. Meglátásom szerint, ameddig a sport létezik, addig a dopping is mindig része lesz annak. Fontos azonban, hogy az ilyen eseteket kiszűrjék és megfelelő szankciókat alkalmazzák, hiszen csak ezáltal biztosítható a fairplay. A jelenlegi hatályos szabályozás ellenére, továbbra is rengeteg pozitív eredmény születik a vizsgálatok során. Az ilyen esetekre vonatkozó szankció rendszerrel bár egyetértek, úgy gondolom, mégis szükséges van rá, hogy további változtatásokat eszközöljünk ezen a téren. Sokkal nagyobb hangsúlyt kellene helyezni a megelőzésekre, nagyobb együttműködésre lenne szükség a különböző sportágak szakszövetségei és a MACS között. Saját tapasztalataim alapján tudom alátámasztani, hogy nincs meg a kellő felkészítés nemcsak a sportolók, hanem az edzők, illetve szakmai munkát segítő személyek esetén sem. Annak ellenére, hogy a sportorvosok, dietetikusok és különböző egészségügyi képesítéssel rendelkező személyek is segítik a népszerűbb sportolók, sportcsapatok felkészüléseit, a kevésbé ismertek sportágak nem feltétlenül engedhetik meg maguknak ezeket a feltételeket, mégis ugyanolyan fontos lenne a megelőzés itt is, mint máshol.

A dopping szó kapcsán mindenkinek egy negatív jelentés vagy érzélem ugrik be és ebből kiindulva sokan gondolják, hogy nagyon egyszerű a döntések meghozatala ezekben az ügyekben. Korábban már kifejtettem, hogy a doppingminta vizsgálatok laboratórium folyamatai rendkívül képlékeny folyamatok és bár a végén konkrét végeredményt kapunk, még is vannak esetek, amikor egy ilyen vizsgálat során is eltérő eredmények születnek. Ezeket rengeteg dolog befolyásolhatja függetlenül attól, hogy az adott sportoló ténylegesen követett-e el doppingvétséget vagy sem. Azonban, ahogy az utolsó fejezetben kifejtett jogesetek is mutatják, a kép sokszor összetettebb annál, mint azt gondolnánk. A sportolóknak nagyon kell figyelniük, hogy milyen szereket használnak, hiszen ahogy a Benedek Tibor-ügyéből is

kiderült, még egy képzett orvos sem gondolta, hogy a tiltott anyagokat így ki lehet mutatni. Horváth Bence és Szomolányi Máté esete is precedenst teremtett, hiszen ennek az ügynek a kapcsán beszélhetünk először atipikus doppingmintáról. Azt pedig, hogy egy ember meddig képes elmenni annak érdekében, hogy a versenytársának hátrányt okozzon Péni István és Sidi Péter esete kapcsán rendkívül elgondolkodtató. Kenderesi Tamás ügye kapcsán láthatjuk, hogy mennyit számít az, hogy az ellenőrök hogyan végzik el a munkájukat, Simona Halep esetében pedig hogy egy-egy biztonságosnak vélt gyártási folyamatba is hiba csúszhat.

Összegezve a munkámat, ameddig a sport létezik, a dopping is ugyanúgy létezni fog. A folyamatos tanulással, fejlődéssel azonban elérhetjük, hogy a jelen és jövő bajnokai számára biztonságos, doppingmentes és becsületes versenyzést tudjunk biztosítani. Habár az esetek többségében szinte azt mondhatnánk, hogy feketén-fehéren meg lehet állapítani egy doppingmintáról hogy negatív vagy pozitív, a gyakorlatban ez egy sokkal összetettebb folyamat. Az atipikus eredmények esetében nincs konkrét egyetértés, hogy ilyenkor a sportoló részt vehet-e a nemzetközi eseményen vagy sem. Ezekről kevesebbet is hallani akár a hazai, akár a nemzetközi sajtóban, így pontosan nem lehet meghatározni, hogy akár egy Olimpián vagy egy világ bajnokságon hány olyan sportoló szerepel, aki előtte atipikus mintát produkált. Az ilyen ügyeknél szükséges lenne egy elfogadott gyakorlat kialakítására, hiszen Horváth Bence és Szomolányi Máté ennek hiánya miatt nem bizonyíthatta be, hogy mire is képes az olimpiai mezőnyben. Ez csak egy ügy, de elképzelhető, hogy sok, az övékéhez hasonló ügy van szerte a világban, amelyekről nem tudhatunk. Ezek alapján úgy gondolom, hogy a jelenlegi szabályozások mellett, még van lehetőség a fejlődésre, mind a jogalkotók, mind pedig a szervezetek és szövetségek számára.

Irodalomjegyzék

Hivatkozott Irodalom

Ács Pongrácz: Sport és Gazdaság. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar. Pécs. 2015.

Belovics Ervin, Molnár Gábor Miklós, Sinku Pál: Büntetőjog II. Különös rész. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft. 2019.

Dr. Madai Sándor: Büntetőjogi felelősség a sportjogban. Felelős Kiadó: Campus Kiadó, Debrecen. Kézirat lezárva: 2015. november 20.

Dr. Szabó Béla (2015): Sportjogtörténet, Campus Kiadó, Debrecen

Dubecz, J. (2009). Általános edzéselmélet és módszertan. Budapest: Rectus Kft.

Somogyi-Kovács Anita: Orvosok és egészségügyi szakdolgozók büntető jogi felelősségének vizsgálata a doppingolásban, sportteljesítményt fokozó tiltott teljesítményfokozó szerek használatának tekintetében. Tanulmány (a szerző szakdolgozata alapján). 2016.

Tar Csaba: A dopping és a sportjog kapcsolata magyarországi és nemzetközi viszonylatban Jogelméleti Szemle, 2005/2. szám

Tóth Nikolett Ágnes: A sportjog, mint sajátos szakjog. Miskolc. 2015.

Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat. 2021.

The 2023 Monitoring Program

Nemzetközi Doppingellenes Szabályzat. Nemzetközi Szabvány. Eredménykezelés. 2023.

Jogszabályok jegyzéke

1996. törvény a sportról

2003. évi LXXVIII. törvény az Európa Tanács keretében Strasbourgban, 1989. november 16-án létrejött, a tiltott teljesítményfokozó szerek és módszerek használata elleni Egyezmény kihirdetéséről.

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

363/2021. (VI. 28.) Kormányrendelet a doppingellenes tevékenység szabályairól

Európai Bizottság: Fehér könyv a sportról. Luxemburg. Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala 2007.

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Online források

<http://olimpia.hu/150-eve-szuletett-pierre-de-coubertin-a-modern-olimpiak-atyja> (letöltés ideje: 2023.09.02.)

<http://olimpia.hu/a-dopping-szo-jelentese> (letöltés: 2023.09.02.)

https://www.wada-ama.org/sites/default/files/2022-09/2023list_en_final_9_september_2022.pdf (letöltés: 2023.09.15.)

<https://m4sport.hu/2016/08/12/a-riobol-hazakuldott-kajakosok-mintai-a-wada-szerint-sem-negativak/> (letöltés: 2023.08.25.)

https://index.hu/sport/2016/rio/2016/08/15/bonyolodik_a_doppinggyanu_miatt_kizart_kajakosok_sztorija/ (letöltés: 2023.08.25.)

<https://m4sport.hu/2017/02/16/a-szovetseg-fenntartja-hogy-jogszeruen-jart-el-a-riorol-lemaradt-versenyzok-ugyeben/> (letöltés: 2023.08.25.)

<https://kajakkenusport.hu/hir/negyeves-eltiltast-kapott-horvath-bence> (letöltés: 2023.08.25.)

<https://index.hu/sport/tenisz/2022/10/21/simona-halep-megbukott-a-doppingteszten-a-korabbi-vilagelso/> (letöltés dátuma: 2023.09.18.)

<https://www.nemzetisport.hu/tenisz/tenisz-meddig-fog-ez-meg-tartani-halep-az-elhuzodo-doppingugyrol-2953763> (letöltés dátuma: 2023.09.18.)

<https://24.hu/sport/2023/09/12/simona-halep-tenisz-eltiltas-dopping/> (letöltés dátuma: 2023.09.18.)

<https://index.hu/sport/uszas/2023/06/20/kenderesi-tamas-doppingugy-magyar-uszo-szovetseg-wada-dopping-kovats-timea/> (letöltés dátuma: 2023. 09.20.)

<https://index.hu/sport/2023/05/18/kenderesi-tamas-magyar-uszoszovetseg-wada-dopping-nem-jogeros-dontes/> (letöltés dátuma: 2023. 09.20.)

https://www.eurosport.hu/uszas/kenderesi-tamas-dopping-botrany-wada-biolgiai-utlevel_sto9568165/story.shtml (letöltés dátuma: 2023. 09.20.)

<https://telex.hu/sport/2023/04/27/kenderesi-tamas-biolgiai-utlevel-birkozo-felmentes>

<https://24.hu/sport/2023/09/22/kenderesi-tamas-nemzetkozi-sportdontobirosag-cas-dopping-fellebezes/> (letöltés dátuma: 2023. 09.20.)

Mellékletek

Ábrajegyzék

1. ábra 2019. évi doppinggyanús minták eredménye	18
2. ábra 2013-2019 évek statisztikai adatai	19
3. ábra 10 legtöbb doppingvétséget jegyző sportág 2019-ben	19

Interjú kérdések

1. Mutassa be röviden sportolói pályafutását!
2. Milyen gyakorisággal voltak doppingellenőrzések és megközelítőleg hány ellenőrzésen vett részt pályafutása során?
3. Ki felelt a doppingellenőrzésekért és hogyan értesültek erről?
4. Részt vett-e doppinggal kapcsolatos oktatáson, prevenciós programon?
5. Hogyan zajlott egy dopping mintavétel?
6. Előfordult-e, hogy egy ellenőrzés nem az előírásoknak megfelelően zajlott?
7. Rendelkezett-e információval arról, hogy hogyan zajlik egy mintavizsgálat a laboratóriumban?
8. Volt-e már korábban is példa atipikus eredményre az Ön esetében?
9. Hogyan és kin keresztül értesültek az eredményről?
10. Milyen reakciókat váltott ki ennek a híre az Ön környezetében?
11. Tisztában volt-e azzal, hogy milyen büntetésre számíthat pozitív eredmény esetén?
12. Kapott támogatást az edzőjétől, egyesületétől vagy a szövetségtől?
13. Hogyan zajlott és mennyi időt vett igénybe az eljárás?
14. Mennyiben befolyásolta annak az eredménye az Ön helyzetét?
15. Milyen utóhangja volt az ügyüknek a szövetségben?
16. Hogyan, illetve miben változott az élete ez után?
17. Szerepe van a sportnak még valamilyen szinten az életében?